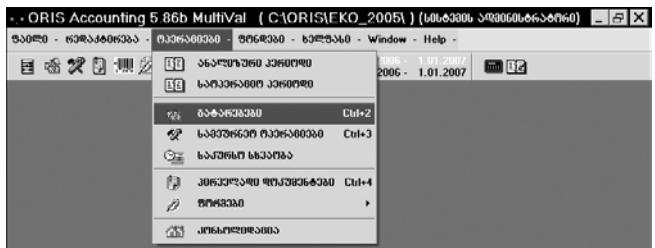

თავი 5

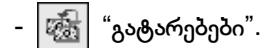
საბუღალტრო გაფარებები

პროგრამაში საბუღალტრო გატარებების შესასრულებლად უნდა გამოიძახოთ გატარებების ეკრანი. ამას მოახერხებთ სამი გზით:

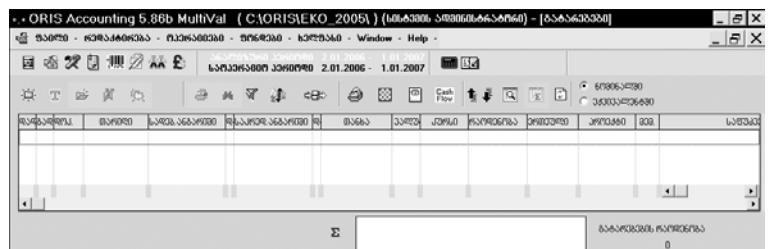
1. ძირითადი მენიუდან “ოპერაციები” აირჩიეთ ქვემენიუ “გატარებები”:

2. ძირითადი ეკრანის ინსტრუმენტების პანელზე აირჩიეთ ლილაკი

3. კლავიატურაზე ყრიფეთ ლილაკის კომბინაცია **Ctrl+2**.
სამიცე შემთხვევაში მიიღებთ ერთი და იგივე ეკრანს:

მოცემულ ეკრანში შეიძლება ნებისმიერი შინაარსის საბუღალტრო გატარების შესრულება, ხოლო შემდეგ მათზე მანიპულირება (კორექტირება, წაშლა, დუბლირება, ბეჭდვა, გაფილტვრა ან დალაგება რამე კომპონენტების მიხედვით და ა.შ.).

პროგრამაში გარდა ამ ეკრანისა საბუღალტრო ოპერაციების (ხელფასის, ოპერაციების ძირითად საშუალებებზე, პირველად დოკუმენტე-

ბზე, ანუკილი სამეურნეო ოქერაციებით, რომლებსაც მომავალში განვიხილავთ) შესრულება შესაძლებელია სხვა ეკრანებშიც, მაგრამ საბოლოოდ ნებისმიერი ადგილიდნ და ნებისმიერი ხერხით შესრულებული ყველა გატარება თავს იყრის ამ ეკრანში.

პროგრამაში შესაძლებელია შემდეგი ტიპის გატარებების შესრულება: ფინანსური, სასაქონლო (რაოდენობრივი) და სავალუტო. განვიხილოთ ისნი ცალ-ცალკე.

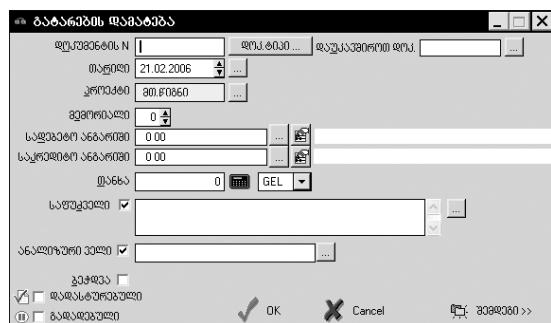
ფინანსური გატარება

მაგალითისთვის შევასრულოთ შემდეგი გატარება:

ଅନ୍ତର୍ଭାବ N	ଅନ୍ତର୍ଭାବ ପ୍ରତିଶତ	ମୁଦ୍ରଣ ପ୍ରତିଶତ	କଟକ୍ଷମ	କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ପ୍ରତିଶତ
1	1110	1430	70 GEL	ମୋଟକଟକ୍ଷମାଙ୍କ ନେଇରାହିଲେବାଲ୍ଲାଙ୍କ, ତେଣୁବି ମିଳିଛି

ყოველი ახალი გატარების დამატებას შესძლებთ თუ მოცემულ ეკრანში აირჩევთ ღილაკს - “დამატება” ან კლავიატურაზე დაჭროთ **Insert** - ს. იხილავთ ეკრანს:

Insert - ს. იხილავთ ეკრანს:

რომელიც შემდეგი წესით უნდა შეივსოს:

დოკუმენტის N - იმ დოკუმენტის ნომერი, რომელიც თან ახლავს ამ გატარებას. ეს შეიძლება იყოს სალაროს შემოსავლის ან გასავლის ორდერის, საგადასხადო დავალების, ანგარიშ-ფაქტურის და ა.შ. ნომერი. მოცემულ შემთხვევაში ეს არის სალაროს შემოსავლის ორდერის ნომერი. ყრილებზე ამ ველში - 1.

დაუკავშიროთ დოკ. - ამ ველს დაწვრილებით განვიხილავთ ქვეთავსი “პირველადი დოკუმენტების გაძლოლა”. მოცემულ შემთხვევაში გამოტოვეთ ეს მიზი.

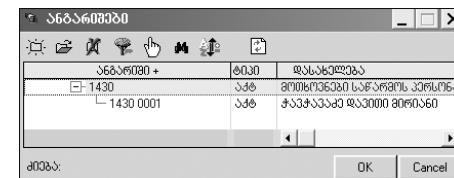
თარიღი - ოპერაციის შესრულების თარიღი შეიძლება ნებისმიერი იყოს თუ იგი ხვდება საოპერაციო პერიოდის დაბაზონში. ყოველი ახალი გატარების დამატებისას ამ ველში ავტომატურად ჯდება კომიუნიტეტის მიმდინარე თარიღი. იგი შეგიძლიათ შეცვალოთ ლილყების - ან საშუალებით ან აკრიფოთ ხელით შესაბამის უჯრაში. მოცუმულ შემთხვევაში დატოვეთ ეკრანზე გამოტანილი თარიღი.

პროექტი - პროგრამის საშუალებით შეგიძლიათ გატარებები შეასრულოთ სხვადასხვა პროექტით. პროექტების დანიშნულება განსილებულია მე-8 თავში “პროექტები”. მოცემულ შემთხვევაში დატოვეთ მითითებული პროექტი - მთ.ნიგნი.

მემორიალი - თუ გსურთ მემორიალების წარმოება, მაშინ ამ კვლში უნდა მიუთითოთ გატარების შესაბამისი მემორიალის ნომერი. შემდგომში პროგრამა ავტომატურად დააფიქსირებს ყველა მემორიალს. მთავარია, ყოველი გატარების დამატების დროს მითითებული იქნას შესაბამისი ნომერი. მაგალითად, მოცემულ შემთხვევაში სალაროსთან დაკავშირებულ ყველა გატარებას მივყუთვნოთ მემორიალი ნომრით - 1.

სადეპტო ანგარიში - უნდა შევიდეს გატარების სადეპტო ანგარიშის ნომერი. მოცემულ შემთხვევაში ეს არის 1110, რომელიც შეგიძლიათ ყრიცვოთ ხელით ან ამ ველის გასწრივ დააჭიროთ ღილაკს - . რის შემდეგაც იხილავთ ანგარიშთა გეგმას სადაც აირჩიეთ სასურველი ანგარიში.

საკურედიტო ანგარიში - უნდა შევიდეს გატარების საკურედიტო ანგარიშის ნომერი. მოცემულ შემთხვევაში ეს არის 1430, რომელიც ყრიცვეთ ხელით და შემდეგ დააჭიროთ ღილაკს - . ეკრანზე იხილავთ არა მთელ ანგარიშთა გეგმას, არამედ მხოლოდ 1430 - ში შემავალ ქავებარიშებს:

ანგარიშის მითითების ასეთი მეთოდი მოსახერხებელია იმ შემთხვევაში,
როცა ზეპირად არ გაძლიერდა სრული ანგარიშის ნომერი, ხოლო პირდაპირ

ლილაკის - არჩევით პროგრამა გაგიყვანთ მთლიან ანგარიშთა გეგმაშე და საჭირო ანგარიშის ძიება მოგიწიევთ მთელ ანგარიშთა გეგმაში. აქვე აღვნიშნავთ, რომ პროგრამა არ მოცემთ არასწორი ან არასრული ანგარიშის შეტანის საშუალებას. ყოველთვის გადაგიყვანთ ანგარიშთა გეგმაში, რათა აირჩიოთ სწორი ანგარიშის ნომერი.

მოცემულ შემთხვევაში აირჩიეთ ანგარიში 1430 0001 (რომელიც გაქსენით მე-2 თავში თანამშრომლის სახეობის ანგარიშების განხილვის დროს).

თანხა - უნდა შეიტანოთ გატარების თანხა. მოცემულ შემთხვევაში აკრიფეთ - 70. ამ ველის გვერდით მოთავსებულია კალულატორი, რომელითაც გატარების შესრულების დროს, საჭიროების შემთხვევაში შეიძლება გამოთვლების ჩატარება და გამოთვლილი თანხის ავტომატურად გადმოტანა თანხის ველში ღილავით - აგრეთვე, ამ ველის გვერდით შესაძლებელია ვალუტის არჩევა. ავტომატურად ზის ორგანიზაციის გახსნის დროს თქვენს მიერ არჩეული საბჭო ვალუტა (განვიხილეთ მე-2 თავში “**ახალი ორგანიზაციის შექმნა**”). საჭიროების შემთხვევაში შეიძლება მისი ცვლილება ღილავის - საშუალებით. სავალუტო გატარებები განხილულია ქვეთავში “**სავალუტო გატარება**”. მოცემულ შემთხვევაში დატოვეთ ქართული ლარის შესაბამისი აპრენიატურა - **GEL**.

საფუძველი - უნდა შეიტანოთ გატარების შინაარსი. როგორც ეკრანზე ხედავთ, ველის მარცხნივ ზის ნიშანი - , რაც გულისხმობს, რომ საფუძვლის ველი გამოტანილია ეკრანზე. თუ თქვენთვის არ არის შიშვნელოვანი გატარებების შესრულების დროს საფუძვლის მითითება, მაშინ შეგიძლიათ გადანიშნოთ ეს ველი, ზემოთ აღნიშნულ ნიშანზე “თაგვი” - ს მარცხენა ღილაკის დაჭრით, რის შემდეგაც საფუძვლის ველი აღარ გამოჩნდება გატარების ეკრანზე, ხოლო მის წინ მოთავსებული ნიშანი მიღებს ფორმას - . საჭიროების შემთხვევაში შეგიძლიათ კვლავ გამოაჩინოთ საფუძვლის ველი, მის წინ მოთავსებულ ნიშანზე - “თაგვი” - ს მარცხენა ღილაკის დაჭრით. იმ შემთხვევაში თუ თქვენ გატარებების დამატებისას საფუძველში ხშირად უთითებთ ერთი და იგივე ტექსტს, მაშინ შეგიძლიათ გამოიყენოთ საფუძვლის ველის მარჯვნივ მოთავსებული ღილაკი - , რომლის არჩევის შემთხვევაში:

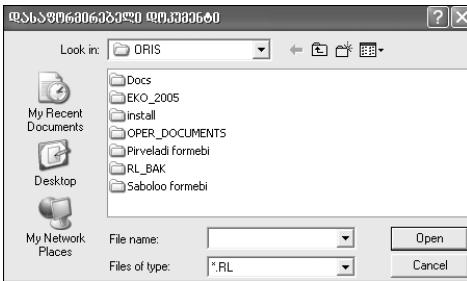
ამ ეკრანში შევიძლიათ დაამატოთ სასურველი ტექსტები (საფუძვლის შინაარსი) და შემდეგში აირჩიოთ ნებისმიერი გატარების დამატების დროს. ყოველი ახალი ტექსტის დასამატებლად ისარგებლეთ დამატების

- , გამოვა ეკრანი სადაც ჩვენი შემთხვევისთვის არიფეთ
- “შემოტანილია ანგარიშვალდებული პირის მიერ” და დაასრულეთ ტექსტის ფრაზა **OK** - ზე დაჭრით, ხოლო შემდეგ აირჩიეთ იგი
- ლილაკით - . დაინახავთ, რომ აღნიშნული ტექსტი ჩაჯდება საფუძვლის ცენტრში.

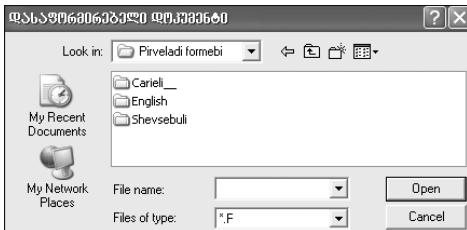
ანალიზური კვლი - ეს კვლი შეგიძლიათ გამოიყენოთ იმ შემთხვევაში თუ გარკვეული ტიპის გატარებებს გსურთ, რომ მიანიჭოთ გარკვეული კატეგორიები, მაგალითად, შემოსავლების და სარჯების კატეგორიები (დაწვრილებით განსხილულია მე-ზ თავში “კონტროლის და ანალიზის ინსტრუმენტები”).

ბეჭდვა - ეს კელი უნდა მოინიშნოს (მონიშვნა ხდება ზუსტად იგივენარად, როგორც განვიხილეთ საფუძვლის კელის განხილვისას) იმ შემთხვევაში, როდესაც გინდათ გატარების შესრულებასთან ერთად დაბეჭდოს შესაბამის დოკუმენტი. მაგალითად, მოცემული შემთხვევი-სთვის ეს არის საღაროს შემოსავლის ორდერი. კელის მონიშვნის შემდეგ გატარების დამატების კრიანს ქწნება შემდეგი სახე:

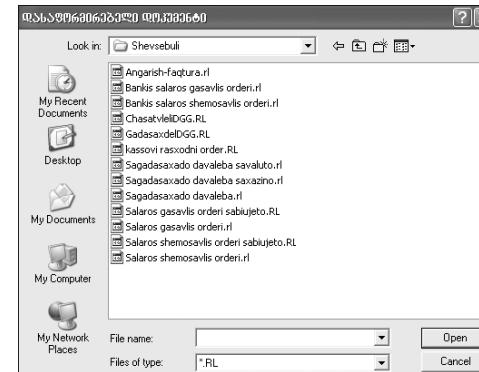
როგორც ხედავთ, გამოჩენდა ველი “დოკუმენტის ფორმა”, სადაც უნდა აირჩიოთ დასაბეჭდი დოკუმენტის ფორმა. პროგრამაში არის გამზადებული პირველადი დოკუმენტები (სალაროს შემოსავლის და გასავლის ორდერები, საგადასახადო დავალება და ა.შ.), რომელთაგან შესაბამის ველში ერთ-ერთის არჩევის შემდეგ პროგრამა ავტომატურად შეავსებს დოკუმენტისთვის საჭირო ინფორმაციას გატარებიდან გამომდინარე. ხოლო საჭირო დოკუმენტის არჩევას შესძლებთ ველის გასწრივ მოთავსებული ღილავით - . იხილავთ ეკრანს:

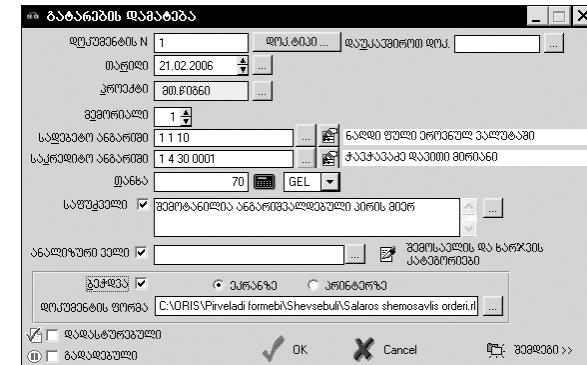
პროგრამაში გამზადებული დოკუმენტები ინახება საქაღალდეებში **Pirveladi formebi** და **Sabolo formebi**. მოცემული შემთხვევისთვის საჭირო დოკუმენტი არის საქაღალდეები **Pirveladi formebi**. გახსენით იგი, იხილავთ ეკრანს:

ამ ეკრანში გახსენით საქაღალდე **Shevsebuli**, რაც გულისხმობს, რომ ამ საქაღალდეში მოთავსებულია ავტომატურად იქცევილი დოკუმენტები (რომლებიც ავტომატურად იქცება ოპერაციის მონაცემების მიხედვით). იხილავთ ეკრანს:

ეკრანზე მოცემული დოკუმენტებიდან მონიშნეთ **Salaros shemosavlis orderi.rl** და დააჭირეთ ღილავს - “Open” ან მონიშნულ ჩანაწერს ორვერ “თაგვი” - ს მარცხნა ღილავით. დაინხსავთ, რომ თქვენს მიერ არჩეული დოკუმენტის ფორმა ჩაჯდება შესაბამის ველში:

როგორც ეკრანზე ხედავთ ავტომატურად მონიშნულია ველი “ეკრანზე”, რაც ნიშანას, რომ გატარების შესრულების შემდეგ დასაბეჭდ დოკუმენტს ჯერ იხილავთ ეკრანზე, ხოლო შემდეგ სურვილის მიხედვით შესძლებთ დაბეჭდოთ.

დადასტურებული - თუ მონიშნავთ ამ ველს, გატარების შესრულების შემდეგ პროგრამის სხვა მომხმარებელი (მომხმარებლების დამატება და მათზე უფლებების განაწილება განხილულია მე-14 თავში) ვეღარ შესძლებს ამ გატარებაში ვერანაირი კორექტირების შეტანას და ვერც წაშლას, მანამდე სანამ თქვენ თვითონ არ გაყორექტირებთ მას და მოუხსნით

(გადანიშნავთ) დასტურს.

გადადებული - თუ მონიშნავთ ამ ველს, გატარების შესრულების შემდეგ, იგი დაემატება გატარებების ეკრანში, მაგრამ არ აისახება შედეგებში (ნაშთებში, ბრუნვებში და ა.შ.), სანამ არ გააკორექტირებთ მას და არ მოუხსნით (გადანიშნავთ) გადადებულობას.

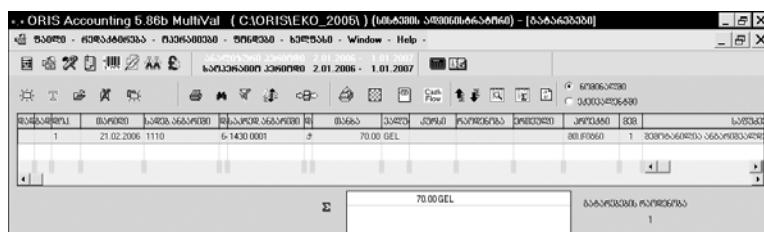

-ღილაკის საშუალებით.

ეკრანზე იხილავთ სალაროს შემოსავლის ორდერს, შეცვებულს გატარების მონაცემების მიხედვით:

თუ გინდათ დოკუმენტის დატვირთვა უნდა დააჭიროთ ღილაკს - . ხოლო ბეჭდვის გარეშე ამ ეკრანიდან გამოსასვლელად დააჭირეთ ღილაკს - . ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ შესრულებულ გატარებას:

ეკრანის ქვედა ნაწილში გამოტანილ ფანჯარაში ჩანს გატარების თანხა და ვალუტა. გატარების თანხა იმიტომ მეორდება, რომ ვერ მხოლოდ ერთი გატარებაა შესრულებული. ყოველი ახალი გატარების დამატების შემდეგ ამ ფანჯარაში აიჯამება გატარებების თანხები ვალუტების მიხედვით. ხოლო მის გვერდით შესაბამის ველში აისახება ეკრანზე გამოტანილი გატარებების რაოდენობა.

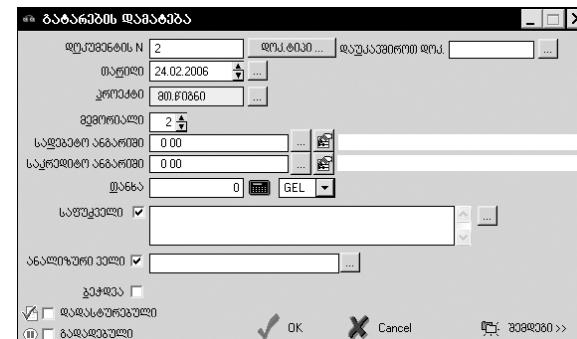
სასაქონლო გატარება

მაგალითისთვის შევასრულოთ შემდეგი ოპერაცია:

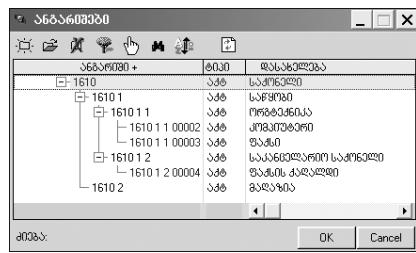
დაუშვებათ ორგანიზაციის თანხის შემდგომი გადახდით მომწოდებლი-სგან შეიძინა 4 ყუთი ფაქსის ქაღალდი 188.80 ლარად და 3 ცალი პრინტერი 2832 ლარად დღგ - ს ჩათვლით. ამ ოპერაციის შესასრულებლად უნდა შემდეგი გატარებები:

დოკ.№	დებტი	კრედიტი	თანხა	რომელიმე	საფუძველი
2	1610	3110	160 GEL	4 ყუთი	შეტანილია მომწოდებლის ფაქსის ქაღალდი
2	1610	3110	2400 GEL	3 ცალი	შეტანილია მომწოდებლის პრინტერი
2	3340	3110	460.80 GEL	ღი. N2, ღღ	

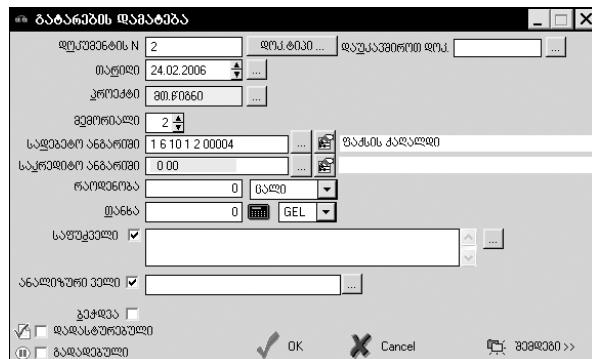
ამ გატარებების შესასრულებლად გატარებების ეკრანში დაამატეთ ახალი გატარება და შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

შემდეგ ველში **“სადებეტო ანგარიში”** აკრიფეთ 1610 და დააჭირეთ მის გასწვრივ მოთავსებულ ღილაკს - . ეკრანზე იხილავთ 1610-ზე გახსნილ ქვეანგარიშებს:

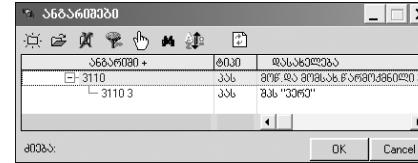
როგორც ხედავთ შესაძლებელი - **ფაქსის ქაღალდი** ანგარიშთა გეგმაში უკვე გახსნილია (გავხსენით მე-3 თავში სასაქონლო სახეობის ანგარიშების განხილვის დროს). მონიშვნეთ ანგარიში 1610 00004 - **ფაქსის ქაღალდი** და აირჩიეთ იგი - ღილაკის დახმარებით ან **OK** - ზე დაჭრით. დაინახავთ, რომ არჩეული ანგარიში ჩაჯდება სადებუტო ანგარიშის ველში:

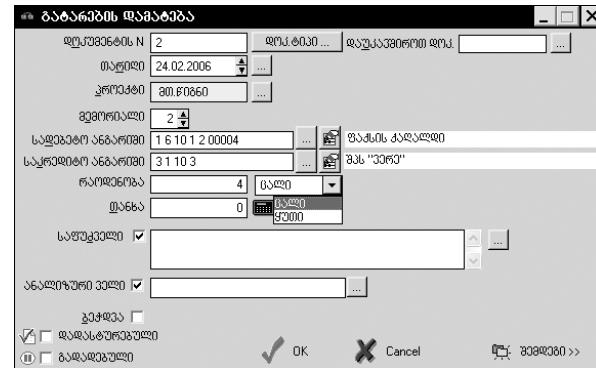
მიაქციეთ ყურადღება იმას, რომ სასაქონლო სახეობის ანგარიშის არჩევის შემდეგ ეკრანზე გაჩნდა ველი “**რაოდენობა**”, ხოლო მის გვერდით ამ საქონლის მინიმალური ერთეული, რომელიც მითითებული იყო სასაქონლო სიაში ამ საქონლის დამატების დროს. სწორედ ამიტომ არის მიზანშენონილი ანაგრიშთა გეგმაში გახსნათ სასაქონლო ანგარიშები როგორც სასაქონლო სახეობის (რაც დაწვრილებით განვიხილეთ მე-3 თავში).

შემდეგ, ველში “**საკრედიტო ანგარიში**” ფრიფეთ 3110 და დააჭირეთ მის გასწორივ მოთავსებულ ღილაკს - . ეკრანზე იხილავთ 3110-ზე

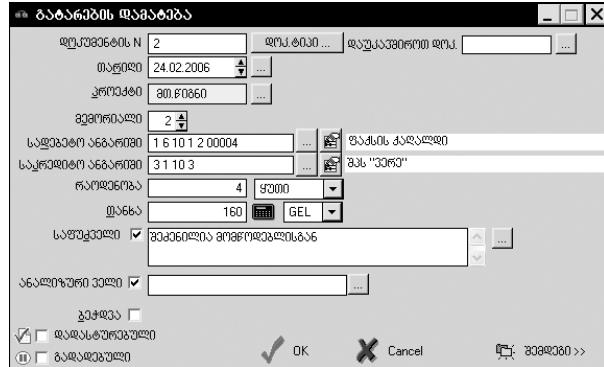
გახსნილ ქვენგარიშს (რომელიც ანგარიშთა გეგმაში დავამატეთ ორგანიზაციის სახეობის ანგარიშების განხილვის დროს მე-3 თავში):

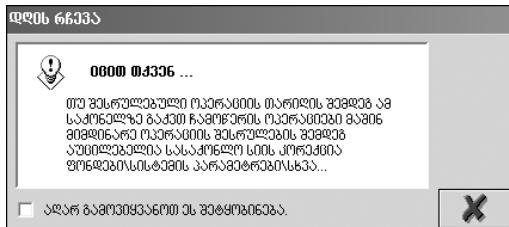
აირჩიეთ ანგარიში 3110 3 - შეს “**ვერე**”. დაინახავთ, რომ ეს ანგარიში ჩაჯდება საკრედიტო ანგარიშის ველში. შემდეგ ველში “**რაოდენობა**” ყრიფეთ - 4. ხოლო რადგანაც პროგრამა ერთეულების ველში ავტომატურად სვაგს საქონლის მინიმალურ ერთეულს, ორგანიზაციამ კი საქონელი შეიძინა ყუთებში, ამიტომ, ერთეულების ველში - ღილაკით ჩამოშალეთ ამ საქონლის ერთეულების სია:

როგორც ხედავთ, სიაში ჩანს ყველა ის ერთეული, რაც შეტანილი იყო სასაქონლოს სიაში ფაქსის ქაღალდის დამატების დროს. აირჩიეთ - **ყუთი**. ხოლო გატარების დამატების დანარჩენი ველები შეავსეთ შემდეგნაირად:

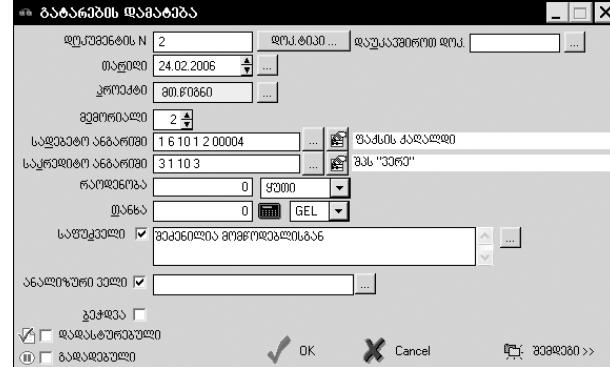

ამით დასრულდა ფაქსის ქაღალდის შექნის გატარების დამატება. მომდევნო, ანუ პრინტერის შექნის გატარების დასამატებლად დააჭირეთ ღილაკს - **განვითარეთ >>**. ეს ღილაკი სასარგებლოა ზუსტად ასეთი შემთხვევებისთვის, როცა გატარებას მოჰყვება ისეთი გატარება, რომელშიც ბევრი მონაცემი მეორედა მოცემული გატარებიდან: დღუშებურის ნომერი, თარიღი, პროექტი, მემორიალი, საკრედიტო ანგარიში. მასზე დაჭრით დასრულდება მოცემული გატარება და გაიხსნება ახალი გატარების დამატების ეკრანი, სადაც განმეორდება იგივე ინფორმაცია და გადასცემებითი იქნება მხოლოდ ზოგიერთი მონაცემი. მოცემულ შემთხვევაში გამოვა დღის რჩევის ეკრანი:

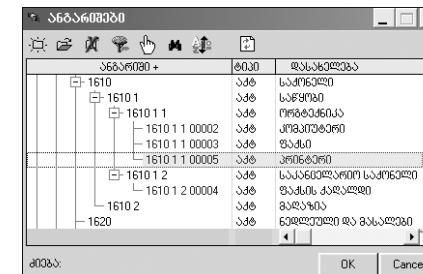
ყურადღებით გაუცანით ამ ინფორმაციას.

თუ გრძდათ, რომ მომავალში ეს ეკრანი აღარ გმოვიდეს, მონიშნეთ ველი **“აღარ გამოვიყანოთ ეს შეტყობინება”** და დააჭირეთ ღილაკს - . იხილავთ ეკრანს:

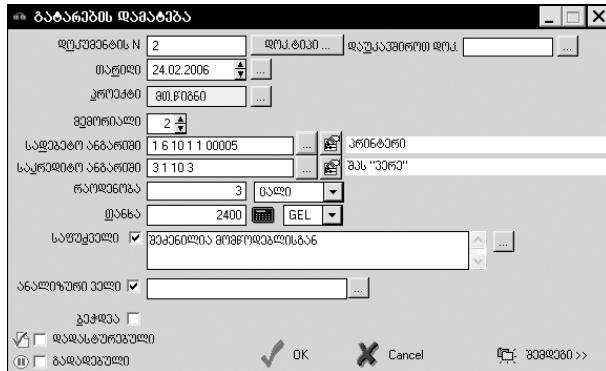
ანუ მეორე გატარებიდან გამომდინარე შესაცვლელი იქნება მხოლოდ სადებულო ანგარიში, რაოდენობა და თანხა.

სადებულო ანგარიშის ველის გასწრივ დააჭირეთ ღილაკს - . იხილავთ ანგარიშთა გეგმას, სადაც უნდა გავხსნათ ახალი სასაქონლო ანგარიში დასახელებით - **“პრინტერი”**, რადგანაც ასეთი სასაქონლო ანგარიში არ არის ანგარიშთა გეგმაში. აქედან გამომდინარეობს ის, რომ საჭირო ანგარიშის გახსნა პროგრამაში შესაძლებელია უშუალოდ გატარების დამატების დროსაც. რადგან დასამატებელი საქონელი მიეკუთხნება ორგტექნიკას, ამიტომ, მონიშნეთ ანგარიში 1610 1 1 - **“ორგტექნიკა”** და დაამატეთ ახალი სასაქონლო სახეობის ანგარიში დასახელებით - **“პრინტერი”**, ზუსტად იგივე წესით, როგორც განხილულია მე-3 თავში **“ანგარიშთა გეგმის მომზადება და სასტარტო ნაშთების დასმა”**. ანგარიშის დამატების შემდეგ ანგარიშთა გეგმას ექნება შემდეგი სახე:

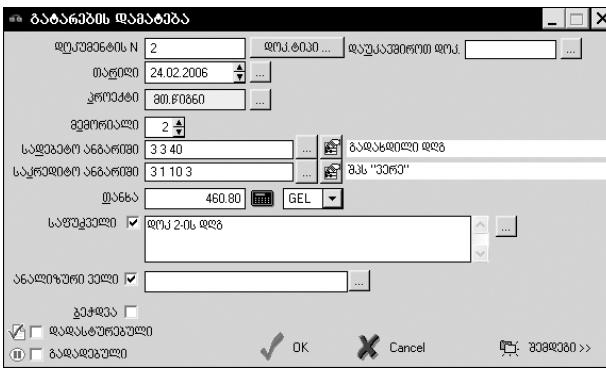

აირჩიეთ ახლად გახსნილი ანგარიში. დაინახავთ, რომ იგი ჩაჯდება

გატარების დამატების შესაბამის ველში. ხოლო ეკრანის დანარჩენი ველები შეავსეთ შემდეგნაირად:

დღ - ს გატარების დასამატებლად კვლავ დააჭირეთ ღილაკს -
[გველები >>] და შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

დაასრულეთ საქონლის შექნის ოპერაცია [OK] - ღილაკს საშუალებით. ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ შესრულებულ გატარებებს:

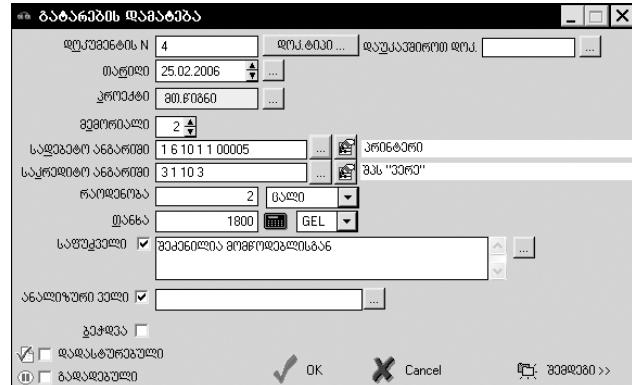
... ORIS Accounting 5.86b MultiVal (C:\ORIS\IEKO_2006) (M01-K300 ამონიტინი) - [გარემონტი]									
თარიღი - 02/02/2006 - გრავირი - ფინანსი - ხელშეკრულება - Window - Help									
საბაზო გრავირი პერიოდი: 2.01.2006 - 1.01.2007									
სახელი	ტელ.ნ.	სახელის სახელი	ტელ.ნ.	სახელის სახელი	ტელ.ნ.	სახელი	ტელ.ნ.	სახელის სახელი	ტელ.ნ.
1	21.02.2006	1110	6.1430.0001	გ	70.00	GEL	80.00	F0060	1
2	24.02.2006	1610 1 2.00004	3 3110 3	გ	160.00	GEL	4.000	F0060	2
2	24.02.2006	1610 1 00005	3 3110 3	გ	2.400.00	GEL	3.000	F0060	2
2	24.02.2006	3340	6.3110 3	გ	460.80	GEL	80.00	F0060	2

ამით დასრულდა საქონლის შექნის ოპერაცია.

ესლა მომდევნო თარილით შეგვსრულოთ კიდევ ერთი შემოსვლის ოპერაცია. შეეიძინოთ თანხის შემდგომი გადახდით კიდევ 2 ცალი პრინტერი - 1800 ლარად. ამ ოპერაციას მოჰყვება შემდეგი გატარებები:

თარიღი	დატენი	მიმღება	თანხა	რაოდგრძნა	რაოდგრძნა
4	1610	3110	1800	GEL	2 ცალი შემოსვლა მომწოდებლის პრინტერი
4	3340	3110	324	GEL	ღილაკ N4, დღე

გატარებების შესასრულებლად დაამატეთ ახალი გატარება და შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

დღ - ს გატარების შესასრულებლად დააჭირეთ ღილაკს -
[გველები >>] და შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

ბარათის დამატება

ღუმისნობის N	4	დოკ.ტიპი...	დაუკავშირის ღრმ.	[...]
თარიღი	25.02.2006	[...]		
კრიკეტი	80.0060	[...]		
ფლოტიალი	2	[...]		
საჭავალი არარიგი	3 3 40	[...]	ბადაქილი ღრმ.	[...]
საჭავალი არარიგი	31 10 3	[...]	შეს "ცხვა"	[...]
მაჩვა	324	GEL	[...]	
საჭურულება	ღრმ. 4-ის ღრმ.	[...]		[...]
არარიგის ღრმი	[...]			
ჰავდა	[...]			
დადასტურება	☒	OK	<input type="button" value="Cancel"/>	<input type="button" value="გვევით >>"/>

დასრულეთ გატარებების შეტანა - ღილაკის საშუალებით.
ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ შესრულებულ გატარებებს.

ეხლა განვიხილოთ საქონლის რეალიზაციის ოპერაცია შემდეგ
მაგალითზე: დავუშვათ, საწყობში შეტანილი სუთი პრინტერიდან უნაღდო
ანგარიშნორებით რეალიზატორმა წაიღო ორი, თითოეული - 850
ლარად. ამ ოპერაციას მოსდევს შემდეგი გატარებები:

ლოგ. N	დატერმინი	მომახდენი	რომელიმე	რაოდენობა
3	7210	1610 1 1 00005	1600 GEL	2 ცალი
3	1410	6110	1700 GEL	რეალიზებულია პრინტერი
3	1410	3330	306 GEL	დღე, N3, დღე
3	1210	1410	2006 GEL	გალონისულია რეალიზატორის მიერ

გატარებების შესასრულებლად, დაამატეთ ახალი გატარება.
იხილავთ ეკრანს, რომელიც შემდეგნაირად შევსეთ:

ბარათის დამატება

ღუმისნობის N	3	დოკ.ტიპი...	დაუკავშირის ღრმ.	[...]
თარიღი	26.02.2006	[...]		
კრიკეტი	80.0060	[...]		
ფლოტიალი	2	[...]		
საჭავალი არარიგი	7 2 10	[...]	ბადაქილი/გადახილი სამიერი	[...]
საჭავალი არარიგი	1 6 10 11 00005	[...]	არარიგი	[...]
რაოდენობა	0	ცალი	[...]	[...]
მაჩვა	0	GEL	[...]	[...]
რაოდენობა	0	ცალი	☒	რაოდენობა
მაჩვა	0	GEL	☐	დაინიშნეთ ღრმის ღრმ. ცალი
საჭურულება	[...]		☒	
არარიგის ღრმი	[...]			
ჰავდა	[...]			
დადასტურება	☒	OK	<input type="button" value="Cancel"/>	<input type="button" value="გვევით >>"/>

როგორც ხედავთ, რადგანაც ეს გატარება შეეხება საქონლის გასვლის (ჩამონერას), ანუ სყვრედიტო ანგარიშში როგორც კი მოხვდა სასაქონლო სახეობის ანგარიში ეკრანზე გამოჩენდა დამატებითი ველები. რაც გულისხმობს, რომ გასასვლელი საქონლის რაოდენობის მითითების შემდეგ უნდა აირჩიოთ თვითლირებულების გამოთვლის მეთოდი. რის შემდეგაც პროგრამა თქვენს მიერ არჩეული მეთოდის მიხედვით ავტომატურად ჩასვავს თანხას შესაბამის ველში.

სისტემაში არსებობს თვითლირებულების გამოთვლის შემდეგი მეთოდები:

FIFO - პირველი მოვიდა პირველი გადის. ანუ საქონლის შემოსვლის მიმდევრობიდან ვირჩევთ პიველად შემოსულ საქონელს. ჩვენი მაგალითისთვის, რადგანაც სულ გვაქს 5 ცალი კომპიუტერი, რომელთაგან პირველად შემოსული 3 ცალი - 800 ლარიანია, ხოლო მეორედ შემოსული 2 ცალი - 900 ლარიანი და გასასვლელია 2 ცალი პრინტერი, ამ მეთოდის არჩევის შემთხვევაში პროგრამა თანხას გამოითვლის შემდეგნაირად: $2 * 800 = 1600$. ხოლო იმ შემთხვევები თუ გასასვლელი იქნებოდა 4 ცალი პრინტერი თანხა გამოითვლებოდა შემდეგნაირად: $3 * 800 + 1 * 900 = 3300$.

ღუმისნობის N	3	დოკ.ტიპი...	დაუკავშირის ღრმ.	[...]
თარიღი	26.02.2006	[...]		
კრიკეტი	80.0060	[...]		
ფლოტიალი	2	[...]		
საჭავალი არარიგი	7 2 10	[...]	ბადაქილი/გადახილი სამიერი	[...]
საჭავალი არარიგი	1 6 10 11 00005	[...]	არარიგი	[...]
რაოდენობა	2	ცალი	☒	რაოდენობა
მაჩვა	1600	GEL	☐	დაინიშნეთ ღრმის ღრმ. ცალი
რაოდენობა	1600	GEL	☒	
არარიგის ღრმი	[...]			
ჰავდა	[...]			
დადასტურება	☒	OK	<input type="button" value="Cancel"/>	<input type="button" value="გვევით >>"/>

ღუმისნობის N	3	დოკ.ტიპი...	დაუკავშირის ღრმ.	[...]
თარიღი	26.02.2006	[...]		
კრიკეტი	80.0060	[...]		
ფლოტიალი	2	[...]		
საჭავალი არარიგი	7 2 10	[...]	ბადაქილი/გადახილი სამიერი	[...]
საჭავალი არარიგი	1 6 10 11 00005	[...]	არარიგი	[...]
რაოდენობა	4	ცალი	☒	რაოდენობა
მაჩვა	3300	GEL	☐	დაინიშნეთ ღრმის ღრმ. ცალი
რაოდენობა	3300	GEL	☒	
არარიგის ღრმი	[...]			
ჰავდა	[...]			
დადასტურება	☒	OK	<input type="button" value="Cancel"/>	<input type="button" value="გვევით >>"/>

LIFO - ბოლო მოვიდა პირველი გადის. ანუ საქონლის შემოსვლის მიმდევრობიდან ვირჩევთ ბოლოს შემოსულ საქონელს. ჩვენი მაგალითისთვის, ამ მეთოდის არჩევის შემთხვევაში პროგრამა თანხას

გამოითვლის შემდეგნაირად: $2 * 900 = 1800$. ხოლო თუ გასასვლელი იქნებოდა 4 ცალი პრინტერი თანხა გამოითვლებოდა შემდეგნაირად: $2 * 900 + 2 * 800 = 3400$.

დოკუმენტის N	დოკ. ტიპი ...	დაუკავშირი ზოგ [ ]
26.02.2006	<input type="button" value="..."/>	
შემოსახული	<input type="button" value="..."/>	
შემოსახული	<input type="button" value="..."/>	
საჭირო არარაობა	7.210	რაოდენობის/გადამიზნის საჭიროა
საკრძოლო არარაობა	1 6 10 1 1 0 0 0 0 5	არარაობის
რაოდენობა	2	ცალი
შახას	1800	GEL
☒ თანხა რაოდენობა ☐ FIFO ☐ LIFO ☐ MIDL ☐ FIX ☐ LIST ☐ დაინაბეჭდოთ გადამიზნის ზოგ ზამა		

დოკუმენტის N	დოკ. ტიპი ...	დაუკავშირი ზოგ [ ]
26.02.2006	<input type="button" value="..."/>	
შემოსახული	<input type="button" value="..."/>	
შემოსახული	<input type="button" value="..."/>	
საჭირო არარაობა	7.210	რაოდენობის/გადამიზნის საჭიროა
საკრძოლო არარაობა	1 6 10 1 1 0 0 0 0 5	არარაობის
რაოდენობა	4	ცალი
შახას	3400	GEL
☒ თანხა რაოდენობა ☐ FIFO ☐ LIFO ☐ MIDL ☐ FIX ☐ LIST ☐ დაინაბეჭდოთ გადამიზნის ზოგ ზამა		

MIDL - საშუალო ნაშთი. რაც გულისხმობს ოპერაციის შესრულების მომენტი ჩამოსაწერი საქონლის შესაბამის ანგარიშზე ფინანსური და რაოდენობრივი ნაშთის შესაბამისი ერთეულის ფასის განსაზღვრას. ჩვენი მაგალითისთვის, ამ მეთოდის არჩევის შემთხვევაში თანხა გამოითვლება შემდეგნაირად:

$$(3 * 800 + 2 * 900) / (3 + 2) = 840 * 2 = 1680.$$

დოკუმენტის N	დოკ. ტიპი ...	დაუკავშირი ზოგ [ ]
26.02.2006	<input type="button" value="..."/>	
შემოსახული	<input type="button" value="..."/>	
შემოსახული	<input type="button" value="..."/>	
საჭირო არარაობა	7.210	რაოდენობის/გადამიზნის საჭიროა
საკრძოლო არარაობა	1 6 10 1 1 0 0 0 0 5	არარაობის
რაოდენობა	2	ცალი
შახას	1680	GEL
☒ თანხა რაოდენობა ☐ FIFO ☐ LIFO ☐ MIDL ☐ FIX ☐ LIST ☐ დაინაბეჭდოთ გადამიზნის ზოგ ზამა		

LIST - თანხის გამოთვლა სიიდან. რაც გულისხმობს, რომ საქონლის შემოსვლის მიმდევრობიდან ვირჩევთ საქონლის რაოდენობას იმ შემოსვლიდან, რომელიც გვინდა. ჩვენი მაგალითისთვის, თუ რაოდენობის

ველში აურევთ - 2-ს და აირჩევთ ამ მეთოდს, იხილავთ ეკრანს:

ნაშთის შემოსვლის სია ანგარიშის მიზნის დამტკიცებულების დამტკიცებულების დამტკიცებულების						
დოკუმენტი		დამტკიცებულები		გასასვლელი		
თარიღი	პროდუქტის არა	თანხა	ფასი	რაოდენობა	თანხა	რაოდენობა
24.02.2006	შემოსახული	2,400.00	800.00	3,000	2,400.00	3,000
25.02.2006	შემოსახული	1,800.00	900.00	2,000	1,800.00	2,000

გველშის მომზადებისას

<input type="button" value="OK"/>	<input type="button" value="Cancel"/>	ნაშთის არარაობა 4,200.00	5.000	0.00	0.000
		ნაშთის მომზადება 0.00	2.000		

ამ ეკრანში შეგიძლიათ აირჩიოთ, რომელი შემოსული პარტიიდან გსურთ საქონლის ჩამონერა. აგრეთვე, შეგიძლიათ საქონლის ნაწილი რაოდენობა ჩამონეროთ ერთი პარტიიდან და ნაწილი მეორე პარტიიდან. ველში „გასასვლელი რაოდენობა“ უნდა მიუთითოთ ჩამოსაწერი საქონლის რაოდენობა. ჩვენი მაგალითისთვის, დავუშვათ, რომ 1 ცალ პრინტერს ჩამოვწერთ პირველი პარტიიდან, ხოლო მეორეს მეორე პარტიიდან. მაშინ ჯერ პირველი პარტიის გასასვლელი რაოდენობის ველი გაააქტიურეთ (დააჭირეთ მასზე „თაგვი“ - ს მარცხენა ღილაკით ორჯერ) და აურიცეთ - 1. ხოლო შემდეგ მეორე პარტიის გასასვლელ რაოდენობაშიც იგივე ნესით აურიცეთ - 1 და დააჭირეთ **Enter** - ს:

ნაშთის შემოსვლის სია ანგარიშის მიზნის დამტკიცებულების დამტკიცებულების დამტკიცებულების						
დოკუმენტი		დამტკიცებულები		გასასვლელი		
თარიღი	პროდუქტის არა	თანხა	ფასი	რაოდენობა	თანხა	რაოდენობა
24.02.2006	შემოსახული	2,400.00	800.00	3,000	2,400.00	3,000
25.02.2006	შემოსახული	1,800.00	900.00	2,000	1,800.00	2,000

გველშის მომზადებისას

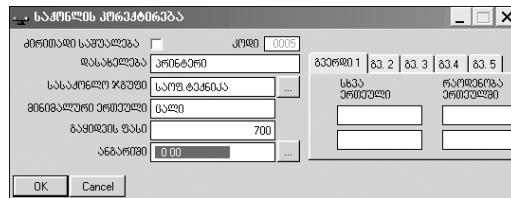
<input type="button" value="OK"/>	<input type="button" value="Cancel"/>	ნაშთის არარაობა 4,200.00	5.000	1,700.00	2.000
		ნაშთის მომზადება 1,700.00	2.000		

როგორც ეკრანზე ხდებავთ, ველში „გასასვლელი თანხა“ ჩაჯდა თითოეული პარტიისთვის გასასვლელი საქონლის რაოდენობის შესაბამისი თანხა. ანუ ამ შემთხვევაში ფასი გამოითვლება შემდეგნაირად:

$$1 * 800 + 1 * 900 = 1700.$$

დააჭირეთ **OK** - ს:

FIX - სასაქონლო სიაში დაფიქსირებული გაყიდვის ფასი. ანუ იმ შემთხვევში, როდესაც სასაქონლო სიაში ჩამოსაწერ საქონელზე დაფიქსირებულია გაყიდვის ფასი, მაგალითად, 700 ლარი:

მაშინ, ამ მეთოდის არჩევის შემთხვევაში ფასი გამოითვლება შემდეგნაირად: $2 * 700 = 1400$.

ბოლოს ღილაკი - **X**, რომლითაც შესაძლებელია ყველა ზემოთ განსილული მეთოდის გამორთვა. ამ შემთხვევაში თქვენ ხელით უნდა აკრიფთოთ ჩამოსაწერი საქონლის ფასი.

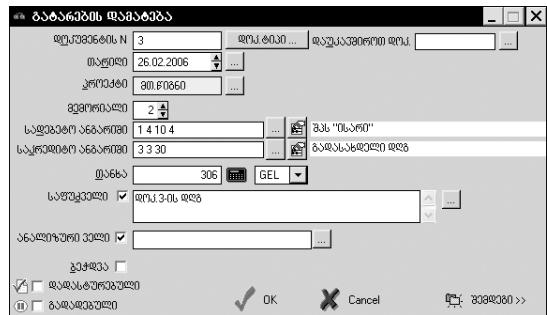
შენიშვნა: ! დაუშვებელია ერთი და იგივე საქონელზე ზემოთ აღნიშვნილი მეთოდების არეგა, ანუ თუ ბრუნვის გარკვეულ პერიოდში საქონლის თვითლირებულების გამოვლა წარმოებდა FIFO მეთოდით, შემდეგი პერიოდისთვის არ შეიძლება მეთოდის ცვლილება.

ესლა დაფიქსირებული ჩვენს ოპერაციას და შევასრულოთ ოპერაციის პირველი გატარება FIFO მეთოდის არჩევით:

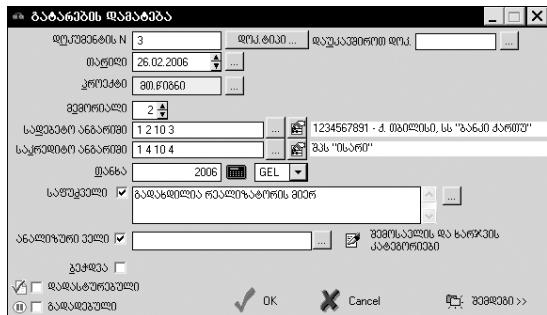
მომდევნო გატარების შესასრულებლად დააჭირეთ ღილაკს - **OK გვერდი >>**.

მეორე გატარებაში მონაწილეობს ანგარიში 1410 “მოთხოვნები მიწოდებიდან და მომსახურებიდან”. რადგანაც ორგანიზაციას შეიძლება ჰყავდეს ან მომავალში გამოუწყდეს რამდნობიმე მომწოდებელი, ამიტომ მიზანშენონილია 1410 ანგარიშს გაუსწინათ ქვეანგარიშები. პირობითად ჩვენი მაგალითისთვის, გაუსწინით 1410 - ს ორგანიზაციის სახეობის ანგარიში დასახელებით - **შპს “ისარი”** (ანგარიშის გახსნა დაწვრილებით განსილულია მე-3 თავში ორგანიზაციის სახეობის ანგარიშების განსილვის დროს). ხოლო გატარების დანარჩენი ველები შეავსეთ შემდეგნაირად:

მომდევნო გატარების შესასრულებლად კვლავ დააჭირეთ ღილაკს - **OK გვერდი >>** და შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

შემდეგ დაამატეთ რეალიზაციონს მიერ თანხის გადახდის გატარებაც:

დაასრულეთ გატარებების დამტება OK - ღილაკის საშუალებით. ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ შესრულებულ გატარებებს:

სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი	სარგებლი
1	21.02.2006 1110	6.1430.0001	+	70.00	GEL	30.01.0600	30.01.0600	30.01.0600
2	24.02.2006 1610 1 2 00004	6.3110.3	+	160.00	GEL	4.000.0000	30.01.0600	2 30.01.0600 30.01.0600
2	24.02.2006 1610 1 1 00005	6.3110.3	+	2400.00	GEL	3.000.0000	30.01.0600	2 30.01.0600 30.01.0600
2	24.02.2006 3340	6.3110.3	+	460.00	GEL	30.01.0600	2 30.01.0600	2 30.01.0600
4	25.02.2006 1610 1 00005	6.3110.3	+	1800.00	GEL	2.000.0000	30.01.0600	2 30.01.0600 30.01.0600
4	25.02.2006 3340	6.3110.3	+	24.00	GEL	30.01.0600	2 30.01.0600	2 30.01.0600
3	26.02.2006 7210	6.1610 1 1 00005	+	1600.00	GEL	2.000.0000	30.01.0600	2 30.01.0600 30.01.0600
3	26.02.2006 1410 4	6.6110	+	1700.00	GEL	30.01.0600	30.01.0600	30.01.0600
3	26.02.2006 1410 4	6.3330	+	306.00	GEL	30.01.0600	2 30.01.0600	2 30.01.0600
3	26.02.2006 1210 3	1.1410 4	+	2006.00	GEL	30.01.0600	30.01.0600	30.01.0600

ესლა შევასრულოთ შემდეგი სახის ოპერაცია. დავუშვათ, ორგანიზაციამ 2 ყუთი ფაქსის ქაღალდი საწყობიდან გადაიტანა მაღაზიაში, შემდგომი რეალიზაციისთვის. ამ ოპერაციას მოსდევს შემდეგი გატარება:

ფორმა	დარღვევა	რევენუ	თანხა	როდენისა	საფუძვლი
5	1610 2 00004	1610 1 2 00004	80 GEL	2 ყუთი	გადატანილა მაღაზიაში ქაღალდი

ამ გატარების შესასრულებლად, გატარებების ეკრანში შესაბამისი დიალეგით დაამატეთ ახალი გატარება. იხილავთ ეკრანს, რომელიც შემდეგნაირად შეასრულდა:

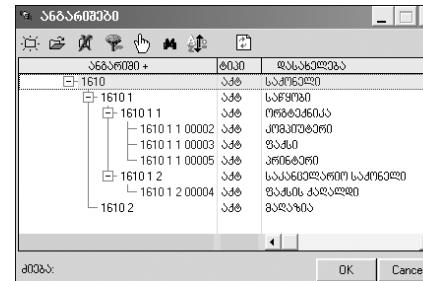
დოკუმენტის **N** - 5,

თარიღი - 26.02.2006,

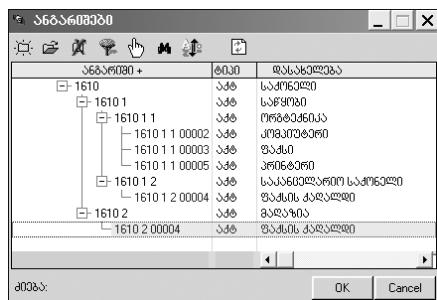
პროექტი - მთ.წიგნი,

მემორიალი - 3,

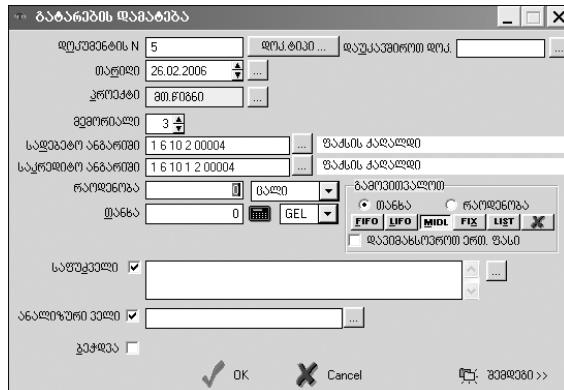
სადებულო ანგარიში - აკრიფეთ 1610 და დააჭირეთ მის გასწვრივ მოთავსებულ ღილაკს - ... . იხილავთ ეკრანს:

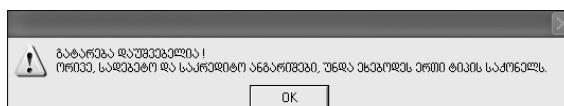
როგორც ხედავთ მაღაზის ანგარიშზე ჯერვერობით არც ერთი საქონელი არ არის (მაღაზის ანგარიში გავხსენით მე-3 თავში ანგარიშთა გეგმის სტრუქტურის მომზადების განხილვის დროს). რადგანაც საწყობიდან გადმოგვაქვს ფაქსის ქაღალდი, ამიტომ საჭიროა 1610 2 ანგარიშს გაუსწოთ იგივე დასახლების და კოდის ქვენგარიში. ანგარიშის გახსნის შემდეგ მიიღებთ ეკრანს:

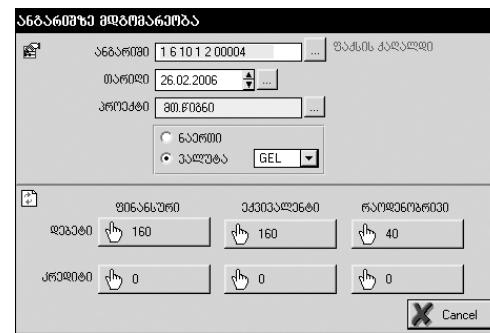
აირჩიეთ ახლად გახსნილი ანგარიში. დაინახავთ, რომ იგი ჩაჯდება გატარების დამატების ეკრანის შესაბამის ველში. ხოლო საკრედიტო ანგარიშის ველში აირჩიეთ 1610 1 2 00004 ანგარიში:

როგორც ხედავთ, ორივე: სადებუტო და საკრედიტო ანგარიშის ველებში ზის ფაქსის ქაღალდი კოდით - 00004. განხხვავებულია მხოლოდ ზედა დონის ანგარიშები. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ანუ თუ თქვენ გახსნიდით საქონელს - ფაქსის ქაღალდი ახალი კოდით და შეცდებოდით გატარების შესრულებას სსვადასხვა სასაქონლო კოდით, პროგრამა არ მოგცემთ ამის საშუალებას. ამ შემთხვევაში გმოვა შეტყობინება:

ესლა დავუბრუნდეთ ჩვენს გატარებას. თუ გატარების შესრულების მომენტში დაგჭირდათ სადებუტო ან საკრედიტო ანგარიშზე ფინანსური და რაოდენობრივი ნაშთის ნახვა, ამას შესძლებთ ღილაკით - "ანგარიშზე მდგომარეობა". ჩვენი მაგალითისთვის, დავუშვათ გვაინტერესებს საწყობში რამდენი ფაქსის ქაღალდია, ამისათვის დააჭირეთ საკრედიტო ანგარიშის გასწვრივ მოთავსებულ "ანგარიშზე მდგომარეობის" ღილაკს - . იხილავთ ეკრანს:

სადაც ნათლად ჩანს ფაქსის ქაღალდის ფინანსური და რაოდენობრივი ნაშთები მინიმალური ერთეულის მიხედვით.

გარდა ამისა თუ ჩვენ გვენდომებოდა ფაქსის ქაღალდის სრული რაოდენობის გადატანა მაღალიაში, ასეთ შემთხვევი შეგვიძლია გამოვიყენოთ ეკრანზე არსებული ერთ-ერთი ნაშთის წინ მოთავსებული ხელის გამოსახულების ღილაკი - , რის შემდეგაც პროგრამა ავტომატურად ჩასვაგს საქონლის რაოდენობრივ და ფინანსურ ნაშთებს გატარების შესაბამის ველებში. ჩვენი მაგალითისთვის ამის გაცემება არ არის საჭირო. დახურეთ ეს ეკრანი **Cancel** - ის საშუალებით.

შემდეგ ავტომატურად რაოდენობის ველში - 2, ერთეული აირჩიეთ - ყუთი, ხოლო თანხის გამოთვლის მეთოდი - FIFO, საფუძვლის ველში ავრიცევთ - "გადატანილია მაღალიაში" და დასრულეთ გატარება - ღილაკის საშუალებით. დაინახავთ, რომ გატარებების ეკრანში დაემატება თქვენს მიერ ბოლოს შესრულებული გატარება.

გატარებები და კავშირებული დოკუმენტებით (პირველად დოკუმენტების გაძლილა)

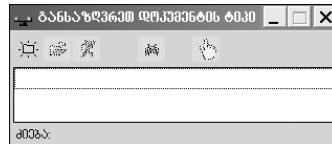
პირველადი დოკუმენტების გაძლილა გულისხმობს გავაკონტროლოთ ის პირველადი დოკუმენტები, რომელთა ფინანსური ბრუნვები საჭიროებენ თვალყურის დევნებას.

განვიხილოთ შემდეგი მაგალითი: დაუშვათ, ორგანიზაციაშ ანგარიშ-ფაქტურით №ა-04 789456 შეიძინა 2 ცალი ფაქსი, თითოეული 900 ლარად და 3 ცალი კომპიუტერი, თითოეული 700 ლარად. საერთო ვალი შეადგინს - 3900 ლარს, რომელსაც ორგანიზაცია იხდის ნაწილ-ნაწილ. პირველ ჯერზე - 1400 ლარს.

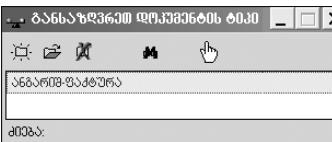
ამ იპროცეს მოსდევს შემდეგი გატარებები:

დოკ. N	დატვე	მრეწველი	თანხა	რაოდნობა	კატეგორია
აა-04 789456	1610	3110	1800 GEL	2 ცალი	შემნილია მომწოდებლისგან ფაქსი
აა-04 789456	1610	3110	2100 GEL	3 ცალი	შემნილია მომწოდებლისგან კომპიუტერი
	6	3110	1110	1400 GEL	გადახდილია მომწოდებლისმიერი

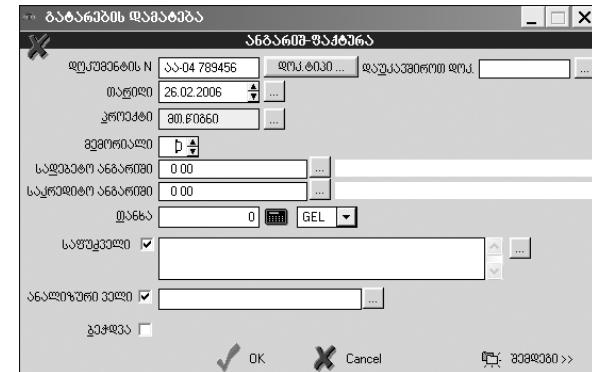
პირველი გატარების შესასრულებლად დაამატეთ ახალი გატარება და პირველ ველში “დოკუმენტის №” აკრიცეთ - აა-04 789456, შემდეგ ამ ველის გასწვრივ დააჭირეთ ღილაკს - [დოკ. ტიპი...]. იხილავთ ეკრანს:

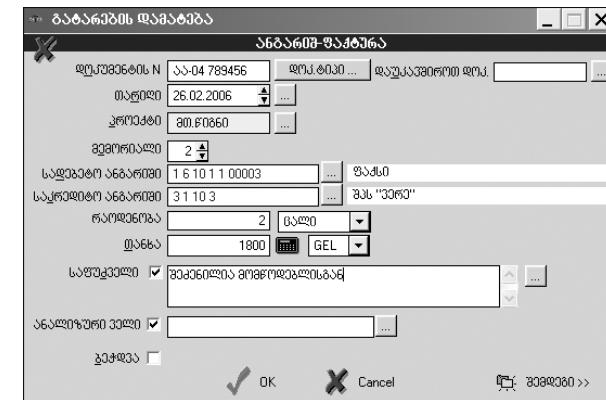
როგორც ეკრანის სათაურიდან ჩანს, უნდა განსაზღვროთ დოკუმენტის ტიპი. ჩვენი მაგალითისთვის უნდა განისაზღვროს რა დოკუმენტის ნომერია - აა-04 789456. ეკრანი ჯერვერობით ცარიელია. დაამატეთ შესაბამისი ღილაკით ახალი დოკუმენტის ტიპი - “ანგარიშ-ფაქტურა” და დააჭირეთ Enter - ს. ეკრანზე იხილავთ:

აირჩიეთ ახლად დამატებული დოკუმენტის ტიპი ღილაკით - [ტიპი], რის შემდეგაც დაბრუნდებით გატარების დამატების ეკრანზე:

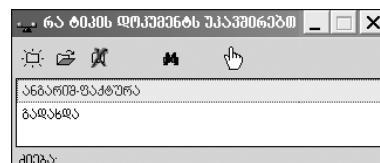
როგორც ხედავთ, ეკრანის ზედა ნაწილში განთავსდა წარწერა “ანგარიშ-ფაქტურა”. ამით ნათელი გახდა რა სახის დოკუმენტის ნომერია - აა-04 789456. შეავსეთ ეკრანის დანარჩენი ველები შემდეგნაირად:

მომდევნო გატარების დასამატებლად დააჭირეთ ღილაკს - [შემდეგი...], და შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

დაასრულეთ გატარებების დამატება **OK** - ს საშუალებით.

ეხლა შევასრულოთ თანხის გადახდის გატარება. ამისათვის, დაამატეთ ახალი გატარება, სადაც ველში “დოკუმენტის №” აურიფეთ - 6, ხოლო შემდეგ აირჩიეთ ღილაკი - [დოკ. ტიპი ...]. იხილავთ თქვენთვის ნაციონალურ ეკრანს, სადაც დაამატეთ ახალი დოკუმენტის ტიპი მაგალითად, “გადახდა”, ზუსტად იგივენაირად როგორც ანგარიშ-ფაქტურის შემთხვევაში და აირჩიეთ იგი - ღილაკის გამოყენებით. პროგრამა დაგაბრუნებთ გატარების დამატების ეკრანზე, სადაც ველის “დაუკავშიროთ დოკუმენტს”, გასწრივ აირჩიეთ ღილაკი - [...]. იხილავთ ეკრანს:

ამ ეკრანში, როგორც მისი სათაურიდან ჩანს, უნდა განსაზღვროთ რომელი დოკუმენტის ვალს იხდით. ჩვენი მაგალითისთვის, ეს არის “ანგარიშ-ფაქტურა”. აირჩიეთ იგი ხელის გამოსახულების ღილაკით. იხილავთ ეკრანს:

ახდენით დოკუმენტი						
დოკ.	თარიღი	სადგრ. არჩევანის არის	მახსა	კოდი	რაო	მარშალი
AA-04 789456	26.02.2006	1610 11 00003	3 3110 3	3	1.800,00 GEL	

სადაც ხედავთ დოკუმენტის ტიპის “ანგარიშ-ფაქტურა” იმ დოკუმენტის ნომერს, რომელითაც შევასრულეთ საქონლის შემოსვლის ორი ოპერაცია. აღვნიშვნავთ, რომ ამ ეკრანში გამოჩენდებოდა ყველა ის დოკუმენტის ნომერი, რომელიც მიბმული იქნებოდა დოკუმენტის ტიპზე “ანგარიშ-ფაქტურა”. აირჩიეთ ეკრანზე გამოტანილი ჩანაწერი ხელის გამოსახულების ღილაკით. პროგრამა დაგაბრუნებთ გატარების დამატების ეკრანზე, რომლის დანარჩენი ველები შეავსეთ შემდეგნაირად:

როგორც ხედავთ, ეკრანის ზედა ნაწილში გამოჩენდა ჩვენს მიერ მითითებული დოკუმენტის ტიპები და ნომერები, აგრეთვე ღილაკი - , რომელიც გაძლიერებთ საშუალებას გააუქმოთ დოკუმენტის ტიპები.

დაასრულეთ გატარების დამატება **OK** - ზე დაჭრით. ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ შესრულებულ გატარებებს:

Transactions listed:

Transaksiyon №	Tarih	Hesap №	Miktar	Açıklama
1	21.02.2006	1110	6.1430.0001	70.00 GEL
2	24.02.2006	1610 1 2 00004	3.3110.3	160.00 GEL
2	24.02.2006	1610 1 00005	3.3110.3	2.400.00 GEL
2	24.02.2006	3340	3.3110.3	460.80 GEL
4	25.02.2006	1610 1 00005	3.3110.3	1.000.00 GEL
4	25.02.2006	3340	3.3110.3	2.000.00 GEL
3	26.02.2006	7210	3.3110.1 1 00005	1.600.00 GEL
3	26.02.2006	1410 4	3.3110	1.700.00 GEL
3	26.02.2006	1410 4	3.3330	306.00 GEL
3	26.02.2006	1210 3	1.1410 4	2.000.00 GEL
5	26.02.2006	1610 2 00004	3.3110 2	80.00 GEL
55-04-7	26.02.2006	1610 1 00003	3.3110.3	1.800.00 GEL
55-04-7	26.02.2006	1610 1 00002	3.3110.3	2.100.00 GEL
6	26.02.2006	3110 3	3.3110	1.400.00 GEL

ისთვის, როგორც შეიძლება გაადვინოთ თვალი დაფარულ ან დასაფარ პირველად დოკუმენტებს, მოცემულია მომდევნო თავის “კონტროლის და ანალიზის ინსტრუმენტები” ქვეთავში “დოკუმენტაციური ბრუნვა”.

სავალუტო გაფარგება

შენიშვნა: ! გამოტოვეთ ეს თავი, თუ თქვენ შეძინოთ გაქვთ პროგრამის ერთვალუტიანი კერძია.

ვალუტასთან მიმართებაში პროგრამიში არსებობს ანგარიშის ორი კატეგორია: მულტისავალუტო და ანგარიში დაფიქსირებული კონკრეტულ ვალუტაში. განვიხილოთ ისინი ცალ-ცალკე.

1. მულტისავალუტო.

თუ ანგარიში მულტისავალუტოა, ეს ნიშნავს, რომ სისტემა ავტომატურად გახსნის ანგარიშს იმ ვალუტის, რომელშიც შესრულდება გატარება და შესაბამისად ამ გატარების მიერ გამოწვეულ შედეგებს (ნაშთებს, ბრუნვებს და ა.შ.) დაინახავთ ამავე ვალუტაში. მაგალითისთვის შევასრულოთ შემდეგი გატარებები:

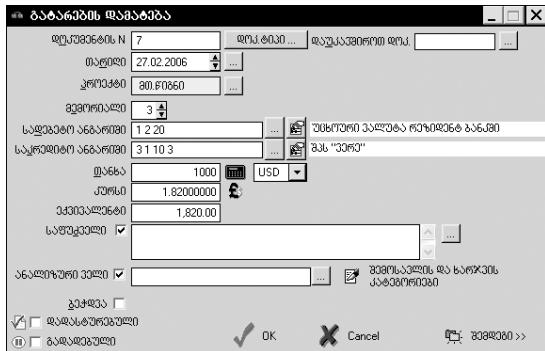
დოკ.N	დატერმ.	კრედიტი	თანხა
7		3110	1000 USD
8		1220	700 DEM

სანამ გატარებებს შეასრულებდთ დარწმუნდით, რომ ეს ანგარიშები მონიშნულია როგორც მულტისავალუტო. თუმცა, პროგრამაში თავიდანვე ყველა ანგარიში მონიშნულია როგორც მულტისავალუტო. ამის შესაბომებლად გამოიძახეთ ანგარიშთა გეგმა. შემდეგ მოძებნეთ სასურველი ანგარიში. ჩვენი მაგალითისთვის ერთ-ერთი იქნება - 1220 და დააჭირეთ კორექტირების ღილაკს - . იხილავთ თქვენთვის ნაცნობ ეკრანს:

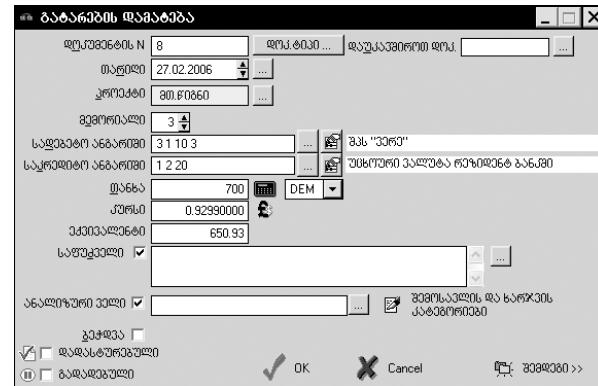
სადაც, როგორც ხედავთ, ეკრანის მარჯვენა ზედა ნაწილში, მართლაც მონიშნულია ველი “შემდეგისავალუტო”. დასურეთ ეს ეკრანი და დაბრუნდით გატარებების ეკრანზე.

ეხლა შევასრულოთ ზემოთ მოყვანილი გატარებები. ამისათვის, გატარებების ეკრანში დაამატეთ ახალი გატარება ღილაკით - და შეატანეთ ველები შემდეგნაირად:

შემდეგ ველის “თანხა” გასწორივ, ვალუტების ველში, ღილაკით - , ჩამოშალეთ ვალუტების სია და აირჩიეთ “USD”. რის შემდეგაც გატარების დამატების ეკრანზე გაჩნდება დამატებითი ველები:

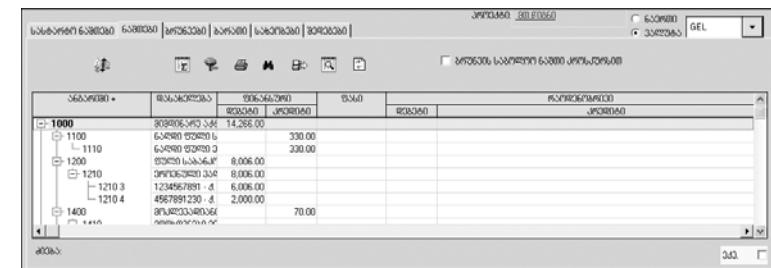

ველში “კურსი” ავტომატურად ჩაჯდა ვალუტების სიაში გატარების დამატების თარიღისთვის დაფიქსირებული კურსი. ის თუ სად და როგორ შეიძლება ამ კურსების მითითება დაწვრილებით განხილულია მე-11 თავში “ვალუტა და საკურსო სხვაობა”. ამის გარდა, მიუხედავად იმისა, რომ სისტემა ავტომატურად იღებს ვალუტების სიაში დაფიქსირებულ კურსს და სცადს გატარების დამატების ეკრანის შესაბამის ველში, პროგრამა გაძლევთ საშუალებას, უშუალოდ გატარების შესრულების დროს მიუთითოთ თქვენთვის საჭირო კურსი. ამისათვის, ველის “კურსი” გასწორივ უნდა დააჭიროთ ღილაკს - . დაინახავთ, რომ ეს ღილაკი შეიცვლის ფერს, რის შემდეგაც პროგრამა მოგცემით საშუალებას, ველში “კურსი” აკრიფოთ თქვენთვის სასურველი კურსი. მაგალითისთვის აურიცეთ 1.83 და კლავიატურაზე დააჭირეთ - Tab - ს. დაინახავთ, რომ კურსორი ავტომატურად გადავა შემდეგ ველზე “ექვივალენტი”, სადაც ექვივალენტური თანხა შეცვალა მითითებული კურსის მიხედვით. ამით დასრულდა პირველი გატარებისთვის საჭირო ველების შექსება. მეორე გატარების შესასრულებლად დააჭირეთ ღილაკს - დადასტურდეთ გატარების შექსებას - . იმისათვის, რომ მეორე გატარებაში პროგრამამ ავტომატურად აღინიშნება ვალუტების სიაში დაფიქსირებული კურსი, საჭიროა კვლავ დააჭიროთ ღილაკს - . ხოლო შემდეგ შეავსეთ ველები შემდეგნაირად:

დასრულეთ გატარებების დამატება **OK** - ღილაკის საშუალებით. ეკრანზე იხილავთ თქვენს მიერ შესრულებულ გატარებებს.

ეხლა ვნახოთ, რა ცვლილებები გამოიწვია ანგარიშებზე ამ გატარებებმა. ამისათვის, გამოიძახეთ ანგარიშთა გეგმა, ხოლო შემდეგ აირჩიეთ ბარათი “ნაშთები”. იხილავთ ეკრანს:

როგორც ეკრანზე ხედავთ, ანგარიშებზე - 1220 და 3110 3 ასახულია მხოლოდ სადოლარე ნაშთი.

ეხლა იგივე წესით, შესაბამის ველში აირჩიეთ ვალუტა - **DEM**. იხილავთ ეკრანს:

ამ შემთხვევაში კი ანგარიშებზე - 1220 და 3110 3 ასახულია მხოლოდ გერმანული მარკის ნაშთი. ეს იმიტომ, რომ ანგარიშთა გეგმაში ეს ანგარიშები მონიშნულია როგორც მულტისავალუტო.

ანგარიშების აღრიცხვის ეს კატეგორია გამოიყენება იმ შემთხვევაში, თუ გვინდა გავადევნოთ თვალი თითოეულ სავალუტო მოძრაობას ერთი და იგივე ანგარიშზე. მაგალითად, საგალუტო-საბანკო ანგარიში, რომელიც შესაძლებელია არსებობდეს სხვადასხვა ვალუტაში.

2. ანგარიში, დაფიქსირებული კონკრეტულ ვალუტაში.

ანგარიში, დაფიქსირებული კონკრეტულ ვალუტაში ნიშნავს, რომ პროგრამა ავტომატურად გახსნის ანგარიშს მხოლოდ დაფიქსირებულ ვალუტაში და ამ ანგარიშზე ნებისმიერ ვალუტაში ნარმოებულ ოპერაციას კრიოცურსით ასახავს ფიქსირებულ ვალუტაში.

ჩვენი მაგალითისთვის, როდესაც მომნიდებლის ანგარიში - 3110 3,

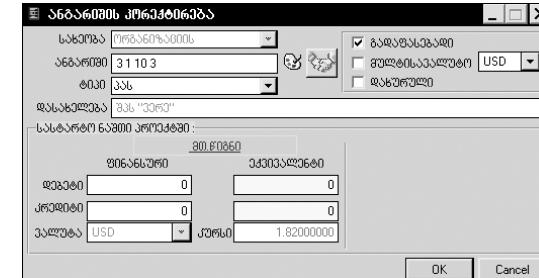
მონიშნული იყო, როგორც მულტისავალუტო, გატარებების შედეგად მივიღეთ შემდეგი ნაშთები:

3110 3 - “კრედიტი” 1000 **USD**

3110 3 - “დებეტი” 700 **DEM**

3110 3 - “კრედიტი” 7644.80 **GEL** (ნინა ქვეთავებში განხილული გატარებებიდან გამომდინარე)

შესაბამისად ვერ გავიგებთ რეალურ ნაშთს მომნიდებლის ანგარიშზე. იმისათვის, რომ გავიგოთ რეალური ნაშთი ანგარიშზე 3110 3, იგი უნდა დავაფიქსიროთ კონკრეტულ ვალუტაში. ჩვენი მაგალითისთვის, დავაფიქსიროთ მომნიდებლის ანგარიში **USD** - ში. ამისათვის, ანგარიშთა გეგმაში მოქმედი ანგარიში 3110 3 და გაყიდვების ივერ შესაბამისი ღილაკით. იხილავთ თქვენთვის ნაცნობ ეკრანს, სადაც გადანიშნეთ ველი “მულტისავალუტო”. რის შემდეგაც ეკრანზე გაჩინდება ახალი ველი, რომელშიც **DEM** - ღილაკის დახმარებით აირჩიეთ - **USD**. უნდა მიიღოთ შემდეგი ეკრანი:

დააჭირეთ **OK** - ს.

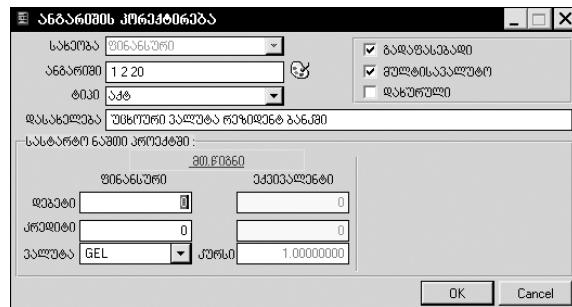
ეხლა ვნახოთ რა შედეგებს მივიღებთ ამ ცვლილებით. ანგარიშთა გეგმაში აირჩიეთ ბარათი “ნაშთები”, ხოლო შემდეგ მიღებულ ეკრანში შესაბამისი ღილაკით აირჩიეთ ვალუტა - **USD**. იხილავთ ეკრანს:

საბუღალტრო გატარებები

როგორც ეკრანზე ხედავთ, სისტემაში 700 DEM და 7644.80 GEL გადაიყვანა **USD** - ში ოპერაციის შესრულების დღის კურსით და რადგანაც 700 DEM იყო სადებუტო ბრუნვა, ამიტომ გამოაკლო იგი სადოლარე ნაშთს.

გარდა ვალუტის კატეგორიისა სავალუტო ანგარიშებს გააჩნიათ კიდევ ერთი მახასიათებელი - ნაშთის გადაფასება. რაც ნიშნავს: შეიცვალოს თუ არა სავალუტო ანგარიშის ნაშთის შესაბამისი სალარე ექვივალენტი კურსის ცვლილებასთან ერთად.

ანგარიშის ეს მახასიათებელი სისტემაში უკვე მონიშნულია ყველა ანგარიშისთვის. ხოლო ამის შემოწმება შესაძლებელია ანგარიშთა გეგმაში იგივე წესით, როგორც მულტისავალუტო ანგარიშების შემთხვევაში. ანუ ანგარიშთა გეგმაში უნდა მონიშნოთ სასურველი ანგარიში და გააკორექტიროთ იგი, მაგალითად, ანგარიში - 1220:

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ამ ანგარიშზეც მონიშნულია ველი “გადაფასებადი”.

თუ ანგარიშის ეს მაჩვენებელი ჩართულია, მაშინ სისტემაში არსებული საკურსო სხვაობის მოდული ავტომატურად შეასრულებს ამ ანგარიშის ექვივალენტის ნაწილის საკურსო სხვაობის გატარებებს. საკურსო სხვაობის ოპერაციის შესრულება კი დაწვრილებით განხილულია მე-III თავში “ვალუტა და საკურსო სხვაობა”.

იმ შემთხვევაში, თუ გსურთ, რომ რომელიმე ანგარიში არ გადაფასდეს, მაშინ ანგარიშთა გეგმაში უნდა მოძებნოთ ეს ანგარიში, გააკორექტიროთ შესაბამისი ღილაკით და გადანიშნოთ ველი “გადაფასებადი”. თუმცა ამის გაცემება შეგიძლიათ უშუალოდ საკურსო სხვაობის ოპერაციის შესრულების დროსაც, რაც განხილულია მე-III თავში.

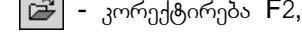
ამით დავასრულეთ პროგრამაში სხვადასხვა ტრანზაქციების დამატების განხილვა. ყველა ზემოთ განხილული გატარების შესრულების შემთხვევაში გატარებების ეკრანს ექნება შემდეგი სახე:

.. ORIS Accounting 5.86b MultiVal (C:\ORISLEKO_2005) (Win-AS3000_503000-0635-8940) - [8-58-5608330]											
სამართლებული სამსახური 2006 2.01.2006 - 1.01.2007											
სამართლებული	მასახური	სამსახური	მასახური	მასახური	მასახური	მასახური	მასახური	მასახური	მასახური	მასახური	მასახური
1	21.02.2006 1110	6-1430 0001	ა	70.00 GEL		301.07066	1	2006-02-21 1110 0001			
2	24.02.2006 1610 1 2 00000	ა 3110 3	ა	160.00 GEL		4.000 87000	301.07066	2	2006-02-24 1610 1 2 00000		
2	24.02.2006 1610 1 00000	ა 3110 3	ა	2.400.00 GEL		3.000 83420	301.07066	2	2006-02-24 1610 1 00000		
4	25.02.2006 3340	ა 3110 3	ა	460.80 GEL			301.07066	2	2006-02-25 3340 0001		
4	25.02.2006 1610 1 00005	ა 3110 3	ა	1.800.00 GEL		2.000 83420	301.07066	2	2006-02-25 1610 1 00005		
3	26.02.2006 3340	ა 3110 3	ა	324.00 GEL			301.07066	2	2006-02-26 3340 0001		
3	26.02.2006 7210	6-1610 1 00005	ა	1.600.00 GEL		2.000 83420	301.07066	2	2006-02-26 7210 0001		
3	26.02.2006 1410 4	ა 6111	ა	1.700.00 GEL			301.07066	2	2006-02-26 1410 4 0001		
3	26.02.2006 1410 4	ა 3330	ა	306.00 GEL			301.07066	2	2006-02-26 1410 4 0001		
3	26.02.2006 1210 3	1-1410 4	ა	2.006.00 GEL			301.07066	2	2006-02-26 1210 3 0001		
5	26.02.2006 1610 2 00004	6-1610 1 2 00004	ა	80.00 GEL		2.000 95000	301.07066	3	2006-02-26 1610 2 00004		
5	26.02.2006 1610 1 00000	ა 3110 3	ა	1.800.00 GEL		2.000 83420	301.07066	2	2006-02-26 1610 1 00000		
5-004	26.02.2006 1610 1 00002	ა 3110 3	ა	2.100.00 GEL		3.000 83420	301.07066	2	2006-02-26 1610 1 00002		
6	26.02.2006 3110 2	ა 1110	ა	1.400.00 GEL			301.07066	1	2006-02-26 3110 2 0001		
7	27.02.2006 1220	ა 3110 3	ა	1.000.00 USD	1.83000000		301.07066	3			
8	27.02.2006 3110 3	ა 1220	ა	700.00 DEM			301.07066	3			
Σ 700.00 DEM 16.206.80 GEL 1.000.00 USD											
სამართლებული სამსახური 16											

ეხლა განვიხილოთ გატარებების ეკრანში არსებული ღილაკები. ზოგიერთი ღილაკის დანიშნულება თქვენ უკვე იცით. მათ იგივე ფუნქცია ეკისრებათ რაც განვიხილოთ წინა თავებში, მაგალითად, მე-III თავში. ესენია:

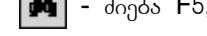
- დამატება **Ins**,

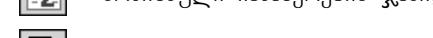
- ნაშლა **Delete**,

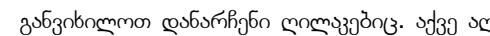
- ძეგლდება **F3**,

- ძიება **F5**,

- მონიშნული ჩანაწერების ჯამი,

- ეკრანის განახლება (**Refresh**) **F9**.

განვიხილოთ დანაწერი ღილაკები. აქვე აღვნიშნავთ, რომ ქვემოთ განხილულ ღილაკებს პროგრამის ყველა ეკრანში ერთიდანიგივე

დანიშნულება აქვთ.

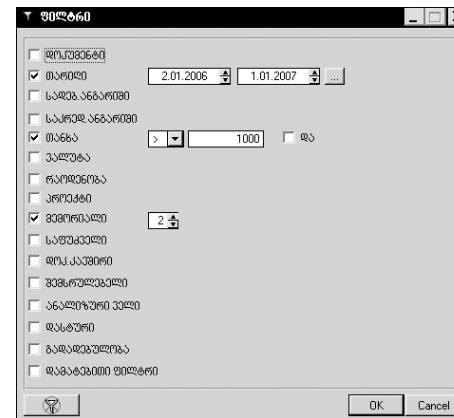
 - გატარების დუბლირება **Ctrl+C**. ეს ღილაკი სასარგებლოა იმ შემთხვევაში, თუკი შესასრულებელია ისეთი გატარება, რომლის მსგავსიც ადრე იყო შესრულებული. მაშინ, უნდა მონიშნოთ ადრე შესრულებული გატარება და ისარგებლოთ ამ ღილაკით. მიიღებთ ახალი გატარების დამატების ეკრანს, შევსებულს წინა გატარების მონაცემებით. შესაცვლელი იქნება მხოლოდ რამოდენიმე განსხვავებული ველი. ეს ღილაკი ანალოგურია ღილაკისა - ჰადები >>, მხოლოდ მეორე შემთხვევაში მსგავსი გატარები ერთდროულად სრულდება.

 - ფილტრი F4. ამ ლილაკის გამოყენებით შეგიძლიათ გაფილტროთ გატარებები რაიმე კრიტერიუმების მიხედვით. თუ დააჭირთ ამ ლილაკს, იხილავთ კურას:

როგორც ხედავთ, ჩამოთვლილია გატარებების ეკრანზე არსებული ყველა შესაძლო ველი (სვეტების დასახელებები). გატარებების ფილტრში პროგრამა ავტომატურად აყნებს ანალიზურ პერიოდში მითითებულ დიაპაზონს, რაც ნათლად ჩანს ეკრანიდან.

მაგალითისთვის, გაფორმულებული გატარების
მემორიალით - 2 და თანხით, რომლებიც მეტია 1000-ზე. ამისათვის,
ფილტრის ეკრანში მონიშნეთ “მემორიალი” და გააქტიურებულ ველში
 - ლილკების გამოყენებით მიუთითეთ 2. შემდეგ მონიშნეთ “თანხა”
და გააქტიურებული ველებიდან პირველში, - ლილკების დახმარებით
მიუთითეთ - “>” (მეტობის ნიშანი), ხოლო მეორეში ყრიდეთ 1000.
უნდა მიიღოთ შემდეგი ეკრანი:

დააწირეთ **OK** - ს. ეკრანზე იხილავთ მხოლოდ იმ გატარებებს, რომლებიც ფასყალილებს ფილტრში მითითებულ პრიტერიუმებს:

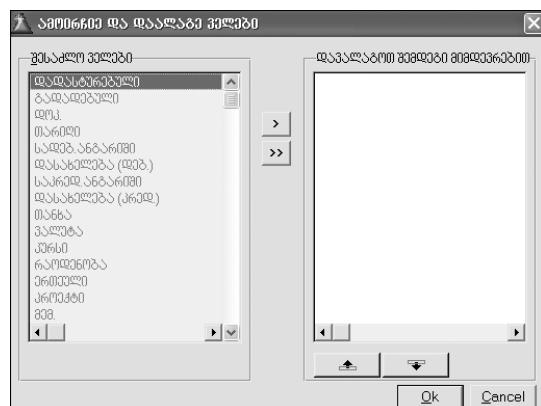
Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	Ակտային	
2	24.02.2006	161011100005	Ճ-1010	թ.	2.400.00	GEL	2.000.00	Գ.Ա.Վ.Բ.Ը.	001F060	2	ՏԱՐԱԾՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ	
4	25.02.2006	161011100005	Ճ-1010	թ.	1.800.00	GEL	2.000.00	Գ.Ա.Վ.Բ.Ը.	001F060	2	ՏԱՐԱԾՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ	
3	26.02.2006	7210	Ճ-161011100005	Ճ-	1.000.00	GEL	2.000.00	Գ.Ա.Վ.Բ.Ը.	001F060	2	ՏԱՐԱԾՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ	
3	26.02.2006	14104	Ճ-161011100005	Ճ-14104	թ.	1.700.00	GEL	2.000.00	Գ.Ա.Վ.Բ.Ը.	001F060	2	ՏԱՐԱԾՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ
33-04	26.02.2006	161011100003	Ճ-3103	թ.	1.800.00	GEL	2.000.00	Գ.Ա.Վ.Բ.Ը.	001F060	2	ՏԱՐԱԾՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ	
33-04	26.02.2006	161011100003	Ճ-3103	թ.	2.100.00	GEL	3.000.00	Գ.Ա.Վ.Բ.Ը.	001F060	2	ՏԱՐԱԾՈՒՅԹԻ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆ	

ფილტრის მოსახსნელად კვლავ უნდა აირჩიოთ ღილაკი -

იხილავთ ფილტრის კურანს, სადაც თითოეული ველის გადასანიშნად უნდა დააჭიროთ მის წინ მოთავსებულ - ნიშანს. მაგრამ იმ შემთხვევაში, როდესაც ფილტრში ერთდროულად რამოდენიმე ველია გამოყენებული, უმჯობესია ისარგებლოთ ღილაკით - “ფილტრის განმეობა Ctrl+Delete”, რომელიც ღილაკების OK და Cancel - ის გასწვრივ არის მოთავსებული. ამ ღილაკის არჩევით ერთდროულად გადაინიშნება (ჩაიხსნება) ფილტრში მითითებული ყველა ველი (კრიტერიუმი). დააჭირეთ ამ ღილაკს, ხოლო შემდეგ OK - ს. კურანზე იხილავთ პროგრამაში შესრულებულ ყველა გატარებას, ხოლო ფილტრის ღილაკი მიღებს ფორმას - . რაც ნიშანს, რომ ფილტრი ჩახსნილია.

ხოლო ღილაკის - ფორმა ნიშნავს, რომ ფილტრი ჩართულია.

 - දාලාගුදා F6. පරිග්‍රාමාභා ගාස්තාරුපේකි ඇව්‍යිමාස්සුරාද ලාංඡලයා ජ්‍යෙෂ්ඨුලුප්පීස් තාරිලිස් මිත්‍රදෙවුත. මාගුරාම ජ්‍යෙෂ්ඨුලුප්පා දරුණුපිට සාක්ෂිරාම ගැන්දුවේ මාත්‍ර ගාඝලාගුදා ස්වාධාරා තාන්ත්‍රිමදුවුරුවීම්, නොලු ජ්‍යෙෂ්ඨුප්පා පිරිවානදුලු මද්‍යාමාරුවාප්පා දාඩුරුනුදා. ස්ථානුවේ ගේ උග්‍රයුම් පිළුවා මිත්‍ර සාම්‍යාලුප්පාස්. පිරිහිටුව ගියු. ත්‍රිලූජා යුරාන්:

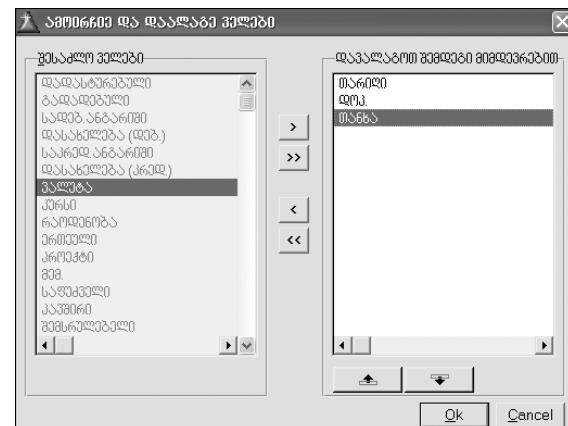
როგორც ხედავთ, ეკრანი გაყოფილია ორ ნაწილად: მარცხნივ

არის “შესაძლო ველები”, ხოლო მარჯვნივ “დავალაგოთ შემდეგი თანმიმდევრობით”.

როგორც ეკრანის მარცხენა ნაწილის სათაურიდან ჩანს, ამ ეკრანშიც, ისევე როგორც ფილტრის შემთხვევაში მოცემულია გატარებების ეკრანის ყველა შესაძლო ველი და შესაბამისად გატარებების დალაგება შეგვეძლება გატარების ყველა კრიტიკულის მიხედვით. ამსთან, აქაც შეიძლება გატარებების დალაგება ერთდროულად რამოდენიმე ველის მიხედვით.

မာဂာလှတ်စေခွဲနဲ့၊ ဒာသပုံကြောင်း မြန်မာရှိ ဖြစ်တဲ့ အကျဉ်းချုပ်များ မူလေ့ရှိတယ်။

დაინახავთ, რომ ეს ჩანაწერი გადავა ეკრანის მარჯვენა ნაწილში. იგივე ღილაკით გადაიტანეთ ეკრანის მარჯვენა ნაწილში ჯერ “დოკ.”, ხოლო შემდეგ “თანხა”. უნდა მიიღოთ შემდეგი ეკრანი:

დააჭირეთ **OK** - ს. ეკრანზე იხილავთ გატარებებს, დალაგებულს თქვენს მიერ დალაგების ეკრანში მითითებული კრიტერიუმების მიხედვით:

ფილტრის მოსახსნელად ან სხვაგვარად დასალაგებლად კვლავ უნდა აირჩიოთ ღილაკი - . იხილავთ თქვენთვის უკვე ნაცნობ ეკრანს, სადაც შეგიძლიათ შეცვალოთ დალაგების თანმიმდევრობა ან საერთოდ გაუაქმოთ იგი. ღილაკებით და შეიძლება დალაგების თანმიმდევრობის შეცვლა. ამ ღილაკებზე დაჭრით შეიძლება ეკრანის მარჯვენა ნაწილში მოთავსებული ჩანაწერების, შესაბამისად ერთი ხაზით ზევით ან ქვევით გადანაცვლება. მაგალითად, თუ ჩვენს მიერ მითითებული კრიტერიუმებიდან გვინდა, რომ გატარებები დალაგდეს შემდეგანირად: თანხა, თარიღი, დოკ., მაშინ მონიშნოთ ჩანაწერი “თანხა” და ისარგებლეთ ღილაკით - . ამ შემთხვევაში დაგჭირდებათ მასზე ორჯერ დაჭრა. დანახავთ, რომ ეს ჩანაწერი გადაინაცვლებს ჯერ ერთი ხაზით ზემოთ, ხოლო შესაბამის ღილაკზე მეორედ დაჭრით მოექცევა თავში:

თუ ამ შემთხვევაში დაჭრით **OK** - ს, ეკრანზე დაინახავთ, რომ გატარებები გადალაგდება მითითებული კრიტერიუმების თანმიმდევრობით.

შემდეგ კვლავ გამოიძახეთ დალაგების ეკრანი. შეამჩნევდით, რომ როგორც კი ერთი ჩანაწერი გადავიტანეთ ეკრანის მარჯვენა ნაწილში, ეკრანზე გაჩნდა ღილაკები და . რომელთაგან პირველი გამოიყენება იმ შემთხვევაში, როცა გვინდა ერთი რომელიმე ჩანაწერის დაბრუნება “შესაძლო ველებში”. ამისათვის, უნდა მონიშნოთ ეს ჩანაწერი, მაგ., “დოკ.” და ისარგებლოთ ამ ღილაკით. ხოლო ღილაკებით

და შეიძლება ერთდროულად ყველის გადატანა, შესაბამისად მარცხნიდან მარჯვნივ და პირიქით მარჯვნიდან მარცხნივ. დააჭირეთ ღილაკს - . ამით დალაგების ფილტრი გაუაქმდება. ხოლო შემდეგ დააჭირეთ **OK** - ს.

- ექსპორტი და იმპორტი **Export/Import**. ამ ღილაკს ზოგიერთ ერთში, მაგალითად, ანგარიშთა გეგმაში, ნაშთებში, ბრუნვებში და ა.შ. აქვს - სახე. რაც ნიშნავს, რომ ამ შემთხვევაში შეგვიძლია მონაცემების მხოლოდ ექსპორტი. ის თუ როგორ, რა მიზნით და რა ფორმატებში შეიძლება მონაცემების ექსპორტი ჩვენ უკვე განვიხილეთ მე-3 თავში “ანგარიშთა გეგმის მომზადება და

სასტარტო ნაშთების დასმა". ხოლო ლილაკით - <img alt="Small icon of a person in a suit" data-bbox="700 880 735 900}, შეიძლება</p>

ମନ୍ଦାକ୍ରେତ୍ରିର ରନ୍ଧାରଣ୍ଡା ପାଇଁ ଏହାକିମଙ୍କାରୀ ଆଶ୍ରମ ପାଇଁ ପରିଚୟ କରିଛନ୍ତି। ଅଥବା ଏହାକିମଙ୍କାରୀ ଆଶ୍ରମ ପାଇଁ ପରିଚୟ କରିଛନ୍ତି।

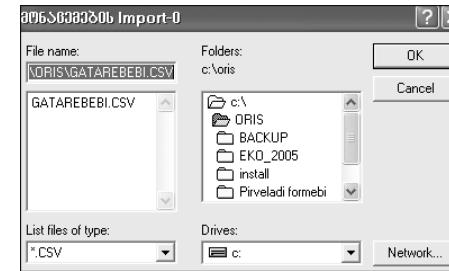
შესასრულებელი - ექსპორტი თუ იმპორტი: Export Import · მონაცემების

ექსპორტი, აქცი და სხვა ეკონომიკური სრულდება ზუსტად იგივენაირად, როგორც განვიხილეთ მე-3 თავში.

ეხლა განვიხილოთ რა შემთხვევაში და როგორ შეიძლება მონაცემების იმპორტი. მოგვხსენებათ, რომ სისტემა „ორის-ბულალტერია“ საშუალებას გაძლევთ პროგრამაში გახსნათ რამოდენიმე ორგანიზაცია (საქალალდე). ამიტომ, მონაცემების ექსპორტი, ხოლო შემდეგ იმპორტი შეიძლება საჭირო გახდეს ინფორმაციის ერთი ორგანიზაციიდან მეორეში გადასატანად. გარდა ამისა, ზოგიერთ ორგანიზაციის პროგრამა შეიძლება ქონდეს ფილიალებშიც და საჭირო გახდეს სხვადასხვა ფილიალებში შესრულებული ოპერაციების გადმოტანა სათაო ოფისის პროგრამაში.

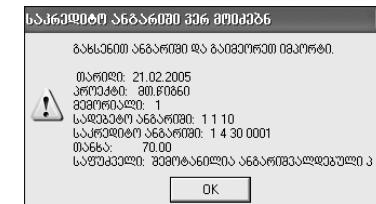
როგორც იცით, მონაცემების ექსპორტი შესაძლებელია სამსახურადასხვა ფორმატში: **xls**, **txt** და **csv**. რომელთაგან, ბოლო არის პროგრამის სპეციალური ფორმატი და სწორედ ის გამოიყენება იმპორტისთვის. მონაცემების იმპორტი **Excel** - იდანაც ხორციელდება, მაგრამ შედარებით რთულად. ამ შემთხვევაში მონაცემების ექსპორტი უნდა მოხდეს არა **xls**, არამედ **csv** ფორმატში და **Excel** - ში მისი დატუშივებისას არ უნდა დაირღვეს ფაილის სტრუქტურა.

გატარებების ექსპორტ-ინპორტს ჩზრი აქტს იმ შემთხვევაში, როდესაც
ერთი ორგანიზაციის ზოგიერთი გატარება გვინდა გადავიტანოთ სხვა
ორგანიზაციის გატარებებში. ამისათვის, ჯერ იმ ორგანიზაციიდან
საიდანაც გინდათ გადაიტანოთ გატარებები უნდა გააკეთოთ გატარებებს
ექსპორტი CSV ფორმატში. ხოლო შემდეგ გახსნათ ის ბუღალტერია,
სადაც გინდათ მიიღოთ ეს გატარებები და გააკეთოთ იმპორტი.
ცხვდა, იმპორტის დროსაც უნდა აირჩიოთ ფაილის იგივე დასახელება
და მარშრუტი, რაც მიუთითეთ მონაცემების ექსპორტის დროს.
მაგალითად, თუ მონაცემების ექსპორტის დროს ფაილი შეინახეთ
დასახელებით და მარშრუტით: C:\ORIS\GATAREBEI.CSV, მაშინ
იმპორტის დროსაც შესაბამისი ბრძანების არჩევის შედეგ იხილავთ
ეკრანს:

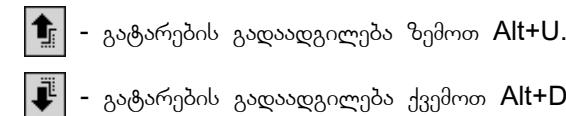

სადაც, უნდა მიუთითოთ იგივე დასახელება და მარშრუტი.

შენიშვნა: გაითვალისწინეთ, რომ თუ საიმპორტო გატარებებში მონანილებას ისეთი ანგარიშები, რომლებიც გახსნილი არ გაქვთ იმ ბუღალტერიაში, რომელშიც აუთებთ გატარებების იმპორტს, პროგრამას არ მოქცემთ გატარებების იმპორტის საშუალებას, მნიამდე, სანამ არ გახსნით გატარებებისთვის საჭირო ყველა ანგარიშს. ასეთ შემთხვევაში ყოველი არარსებული ანგარიშისთვის გამოვა შეცყობინება:

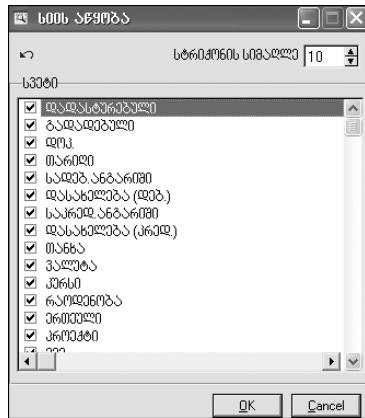

ანგარშების გარდა, თუ გატარებები შესრულებული გაქვთ სხვადასხვა პროექტისთვის, საჭირო იქნება იგივე პროექტების შექმნა (პროექტების შექმნა და გატარებების შესრულება სხვადასხვა პროექტისთვის განხილულია მე-8 თავში “პროექტები”). აგრეთვე, ყურადღება უნდა მიაქციოთ საოპერაციო პერიოდს, რადგან, თუ სამპორტო გატარებების თარიღები არ შედის დაყენებულ საოპერაციო პერიოდში, პროგრამა არ მოგცემთ იმპორტის საშუალებას მანამდე, სანამ არ შეცვლიოთ (გაზრდით) საოპერაციო პერიოდს.

- სიის ანტობა F11. ამ ლილაკის არჩევით მიიღებთ უკრანს:

ამ ეკრანშიც, ისევე როგორც ფილტრის და დალაგების ეკრანებში, ჩამოთვლილია გატარებების ყველა შესაძლო ველი. როგორც ხედავთ, თითოეულ ჩანაწერს ნინ უზის ნიშანი - , რაც გულისხმობს, რომ ველი მონიშნულია. ე.ი. რადგანაც ყველა ჩანაწერი მონიშნულია, შესაბამისად გატარებების ეკრანზეც ჩანს ყველა ველი. იმ შემთხვევაში თუ თქვენთვის არ წარმოადგენს აუცილებლობას გატარებების ეკრანზე ყველა ველის გამოტანა, ამ ღილაკის საშუალებით შეგიძლიათ გააქროოთ გატარებების ეკრანიდან ის ველები რომლებიც არ გჭირდებათ. ამით განტვირთავთ გატარებების ეკრანს არასაჭირო ინფორმაციისგან. მაგალითად, თუ თქვენ არ იყენებთ პროექტებს და მემორიალებს, აგრეთვე, ღირებულ ინფორმაციას არ წარმოადგენს დოკუმენტის წარმო, შეგიძლიათ გადანიშნოთ ეს ველები ზემოთ აღნიშნულ ეკრანზე. ველების გადანიშვნას კი შესძლებთ, ნიშანზე - “თაგვი” - ს მარცხნა ღილაგზე დაჭერით. თანაც, დაინახვთ, რომ ყოველი ჩანაწერის გადანიშვნით გატარებების ეკრანიდან ამოვარდება შესაბამისი დასხელების ველი. ანუ ინტერი სიის დასამახსოვრებლად უნდა დააჭიროთ ღილაგს **OK**. ეკრანზე იხილავთ მხოლოდ იმ ველებს, რომლებსაც დატვირთვით მონიშნულს სიის ანუ მობაში:

1.0000 DEM									
16.206,80 GEL									
1.000,00 USD									
16.206,80	GEL	1.000,00	USD	1.0000	DEM	16.206,80	GEL	1.000,00	USD
16.206,80	GEL	1.000,00	USD	1.0000	DEM	16.206,80	GEL	1.000,00	USD

ამიყრილი ველების დასაპრუნებლად კვლავ უნდა დააჭიროთ
ღილაკს - . იხილავთ თქვენთვის უკვე ნაცნობ ეკრანს, სადაც
სათითაოდ მონიშნეთ გადანიშნული ველები ან ისარგებლეთ ეკრანის
ზედა მარცხენა ნაწილში მოთავსებული ღილაკით - , რომელიც
ერთდროულად აღადგენს ყველა გადანიშნულ ველს. შემდეგ დააჭირეთ
OK - ს.

გატარებების ეკრანის ინსტრუმენტების პანელზე არის კიდევ ლილკვები:

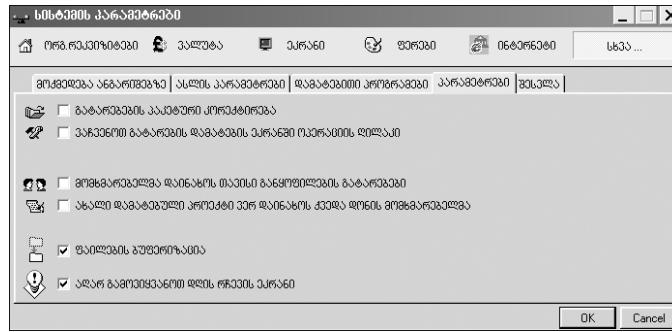

 - “მემორიალური ორდერი”, - “ჭადრაკული უწყისი F7”, - “დოკუმენტაციური ბრუნვა (90 დღე) F8” და - Cash Flow, რომელსაც განვიხილავთ მომდევნო თავში “კონტროლის და ანალიზის ინსტრუმენტები”.

- “გატარებების პაკეტური კორექტირება”, რომელიც იმსტრუმენტების პანელზე გარკვეული მიზნების გამო თავიდან არ ჩას. ეს ლილუკი შეიძლება დაგჭირდეთ იმ შემთხვევაში, თუ საჭირო გახდა ერთდროულად ყველა ან რამდენიმე გატარებაში, შეკვალით გატარების ვილის ერთი

მნიშვნელობა მეორეთი. მაგალითისთვის განვიხილოთ ასეთი შემთხვევა. დავუშვათ, ბუღალტერმა შეცდომით გაატარა ყველა სასაქონლო ოპერაციის მემორიალუბი. ჩვენს მიერ ზემოთ შესრულებულ სასაქონლო ყველა გატარებას მინიჭებული აქვს მემორიალი - 2. ჩავთვალოთ, რომ ეს მემორიალი უნდა ყოფილიყო - 4. ესლა ვნახოთ პაკეტური კორექტირების ღილაკის დახმარებით, როგორ შეიძლება ერთდროულად ყველა სასაქონლო გატარებაში მემორიალის ერთი მნიშვნელობის შეცვლა მეორეთი.

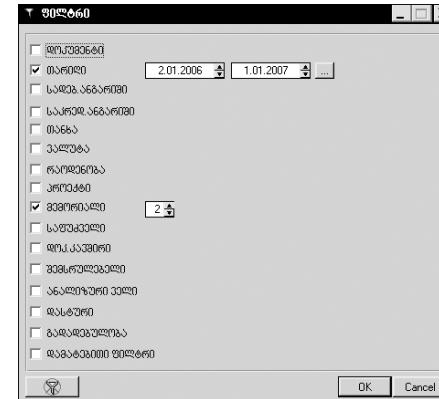
სანამ შეცვლას დავიწყებთ, ცხადია ჯერ უნდა გავააქტიუროთ გატარებების პაკეტური კორექტირების ღილაკი. ამისათვის, ძირითადი მენიუდან “ფონდები” აირჩიეთ ქვემინიუ “სისტემის პარამეტრები”, შემდეგ ღილაკი “სხვა...” და ბოლოს ბარათი “პარამეტრები”. იხილავთ ეკრანს:

ამ ეკრანზე მონიშნეთ პირველი ჩანაწერი “გატარებების პაკეტური კორექტირება” და დააჭირეთ **OK** - ს. ამის შემდეგ გატარებების ეკრანზე, ინსტრუმენტების პანელზე, გატარების დუბლირების ღილაკის გვერდით გაჩნდება გატარებების პაკეტური კორექტირების ღილაკი -

პაკეტური კორექტირება სრულდება მხოლოდ მონიშნულ გატარებებზე. ამიტომ საჭიროა მოინიშნოს ყველა შესაცვლელი გატარება. რადგანაც სასაქონლო გატარებები შესრულებულია სხვადასხვა თარიღში, ამიტომ ისინი გაბრულია ეკრანზე და ცხადია მათი სათითაოდ მონიშნა რთულია, თანაც არ ვიქნებით დაზღვეული იმისგან, რომ შეიძლება რომელიმე მათგანი გამოგვრჩეს. ამიტომ უმჯობესია გავფილტროთ გატარებები საჭირო კრიტერიუმების მიხედვით. ამ შემთხვევაში ეს

არის მემორიალი. გამოიძახეთ ფილტრის ეკრანი შესაბამისი ღილაკით. იხილავთ ეკრანს, რომელიც შემდეგნაირად შეავსეთ.

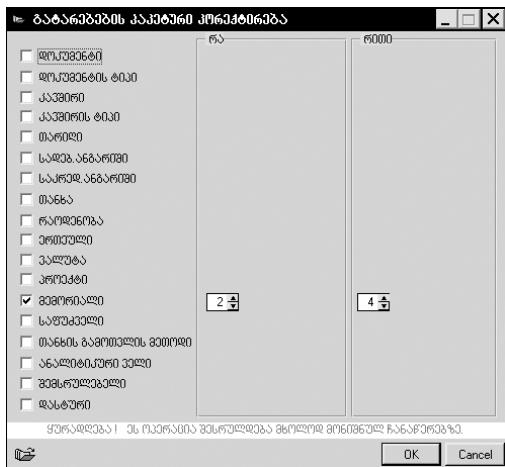

ანუ ფილტრიდან გამომდინარე “თარიღში” მითითებული დიაპაზონისთვის, ეკრანზე გამოჩენდება მხოლოდ № 2 მემორიალით შესრულებული გატარებები. დააჭირეთ **OK** - ს.

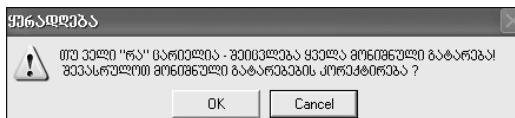
შემდეგ მონიშნეთ ეკრანზე გამოტანილი ყველა გატარება კლავიშების კომბინაციით **Ctrl+A** და ამის შემდეგ აირჩიეთ ღილაკი - . იხილავთ ეკრანს:

როგორც ეკრანზე ხდავთ, აქც, ისევე როგორც ფილტრის და დალაგების ეკრანზში, მოცემულია გატარების ყველა შესაძლო ველი. აქედან გამომდინარე თქვენ შეგეძლებათ პავეტურად შეცვალოთ გატარების ნებისმიერი ველის ერთი მნიშვნელობა მეორეთი. ჩენი მაგალითისთვის გვიჩირდება „შემორიალი“. მონიშეთ იგი. დაინახავთ, რომ მის გვერდით გააჭტიურდება ორი ველი, რომლებიც შემდეგნაირად შეასეთ:

რადგანაც სვეტში “რა” მონიშნულ ველში, მითითებულია - 2, ხოლო სვეტში “რითი” - 4, პროგრამა ყველა მონიშნულ გატარებაში 2 მემორიალს შეცვლის 4 - ით. რაც ნამდვილად გვჭირდება. ბრძანების შესასრულობლად დააჭირეთ OK - ს. იხილავთ გაფრთხოების ფარგლებას:

რომელზეც დააჭირეთ **OK** - ს. რის შემდეგაც დაინახავთ, რომ კურანიდან გაქრება ყველა გატარება. ეს იმიტომ, რომ ჩვენ გატარებები გაფილტრული გვჭინდა № 2 მემორიალით, რომლებიც გავაუქმეთ და შეცვალეთ - 4-ით. მოსსენით დაყრებული ფილტრი შესაბამისი ღლიავით, რის შემდეგაც კურანზე გამოიჩინდება ყველა გატარება, რომელთაგან სასაჩინო გატარებებს მემორიალის მილში უკვე უჩის № 4: